

ДОКЛАД С РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ
ИЗВЪРШЕНА МЕЖДИННА
ОЦЕНКА НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО
НА ОБЩИНСКИ ПЛАН ЗА
РАЗВИТИЕ 2014-2020 Г. НА
ОБЩИНА ЛОМ ЗА ПЕРИОДА
01.01.2014-31.12.2016 Г.

МАЙ 2017 Г.

СЪДЪРЖАНИЕ

СЪДЪРЖАНИЕ.....	1
СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ.....	2
СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ ФИГУРИ.....	4
СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ ТАБЛИЦИ.....	4
УВОД.....	5
1. Нормативно основание за извършване на междинната оценка	5
2. Методика и организация на междинната оценка	6
I. ОЦЕНКА НА ПЪРВОНАЧАЛНИТЕ РЕЗУЛТАТИ ОТ ИЗПЪЛНЕНИЕТО	9
1. Резултати от изпълнението на Приоритетна област 1. Устойчив икономически растеж и иновации.....	10
2. Резултати от изпълнението на Приоритетна област 2. Жизнен стандарт и качество на живот	14
3. Резултати от изпълнението на Приоритетна област 3. Техническа инфраструктура и околна среда.....	22
4. Резултати от изпълнението на Приоритетна област 4. Териториално сътрудничество и сближаване.....	27
II. ОЦЕНКА НА СТЕПЕНТА НА ПОСТИГАНЕ НА СЪОТВЕТНИТЕ ЦЕЛИ	30
III. ОЦЕНКА НА ЕФЕКТИВНОСТТА И ЕФИКАСНОСТТА НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ РЕСУРСИ.....	41
1. Финансова ефективност и ефикасност	41
2. Ефективност и ефикасност по отношение на техническото изпълнение на Програмата за реализация на ОПР.....	44
3. Управление, мониторинг и наблюдение на Общинския план за развитие	48
4. Проблеми, възникнали при прилагане на ОПР 2014-2020	49
5. Предприети мерки за осигуряване на информация, публичност и партньорство на ОПР на община Лом.....	50
6. Съответствие на ОПР 2014-2020 със секторни политики, планове и програми на територията на община Лом.....	51
7. Резултати от извършени оценки за периода 2014-2016 г.	53
IV. ИЗВОДИ И ПРЕПОРЪКИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА СЪОТВЕТНИЯ ДОКУМЕНТ	54

СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ

ДБ/ЦБ	Държавен/централен бюджет
ДИ	Други източници (дарения, съфинансиране, фондове на други финансови инструменти)
ЕИП	Европейско икономическо пространство
ЕС	Европейски съюз
ИСУН	Информационна система за управление и наблюдение на средствата от Структурните фондове на ЕС
ЗМСМА	Закон за местното самоуправление и местната администрация
ЗОП	Закон за обществените поръчки
ЗРР	Закон за регионалното развитие
МОН	Министерство на образованието и науката
МРРБ	Министерство на регионалното развитие и благоустройство
МСП	Малки и средни предприятия
МФ	Министерство на финансите
ОБ	Общински бюджет
ОПАК	Оперативна програма „Административен капацитет“ 2007-2013 г.
ОПИК	Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност“ 2014-2020
ОПОС	Оперативна програма „Околна среда“ 2007-2013 г./2014-2020 г.
ОПДУ	Оперативна програма „Добро управление“ 2014-2020 г.
ОПР	Общински план за развитие
ОПРР	Оперативна програма „Регионално развитие“ 2007-2013 г./ „Региони в растеж“ 2014-2020 г.
ОПРКБИ	Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ 2007-2013 г.
ОПРСР	Оперативна програма „Развитие на сектор рибарство“ 2007-2013 г.
ОПРЧР	Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ 2007-2013 г./2014-2020
ОПТ	Оперативна програма „Транспорт“ 2007-2013 г.
ОПТП	Оперативна програма „Техническа помощ“ 2007-2013

ПМС	Постановление на Министерски съвет
ППЗРР	Правилник за прилагане на Закона за регионалното развитие
ПРСР	Програма за развитие на селските райони 2007-2013 г./2014-2020 г.
ПУДООС	Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда
ПЧП	Публично-частно партньорство
СЗР	Северозападен район
СРМ	Свободни работни места
ФЕС	Фондове на Европейския съюз (ЕФРР, ЕСФ, КФ, ЕЗФРСР, ЕФМДР)
ЧФФ	Частни фондове, фирми

СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ ФИГУРИ

Фигура 1. Финансово изпълнение на приоритети от ОПР 2014-2020 г. до 2016 г.	43
Фигура 2. Основни източници на финансиране на ОПР 2014-2020 за 2016 г.	44

СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ ТАБЛИЦИ

Таблица 1. Методика за качествена оценка на количествени показатели.....	10
Таблица 2. Изпълнение на Приоритетна област 1.	10
Таблица 3. Изпълнение на Приоритетна област 2.	14
Таблица 4. Изпълнение на Приоритетна област 3. техническа инфраструктура и околна среда.....	23
Таблица 5. Изпълнение на Приоритетна област 4.	27
Таблица 6. Матрица на индикаторите за въздействие на Общинския план за развитие на община Лом през периода 2014-2016 г.	31
Таблица 7. Ефективност на приоритетите в изпълнение на ОПР на община Лом за периода 2014-2020 г.	41

УВОД

Настоящият доклад представя резултатите от междинната оценка на Общинския план за развитие (ОПР) на община Лом 2014-2020 г. за периода 2014-2016 г. Изготвен е от „Фондация за прозрачни регламенти“ (Изпълнител) в съответствие с нормативните разпоредби, регулиращи провеждането на регионална политика в Република България и изискванията междинната оценка да се разработва от независима организация на Органа на изпълнение на ОПР на община Лом – Община Лом.

1. Нормативно основание за извършване на междинната оценка

Общинският план за развитие на община Лом за периода 2014-2020 г. е основополагащ, стратегически, динамичен документ и важен инструмент при формирането и провеждането на устойчиво и балансирано местно развитие в посочената територия. Документът очертава средносрочната перспектива за икономическо, социално, инфраструктурно и екологично развитие на общината за период от седем години.

В Закона за регионалното развитие, чл.33, ал.1 се регламентира извършването на междинна оценка към средата на периода на действие на документа. Съгласно чл.33, ал.2 от същия нормативен акт междинната оценка включва:

1. оценка на първоначалните резултати от изпълнението;
2. оценка на степента на постигане на съответните цели;
3. оценка на ефективността и ефикасността на използваните ресурси;
4. изводи и препоръки за изпълнението на съответния документ.

Настоящият междинен доклад представя резултатите от независима междинна оценка за изпълнението на Общинския план за развитие (ОПР) на община Лом 2014-2020 г., изготвена в изпълнение на нормативните изисквания на Закона за регионалното развитие (ЗРР), Правилника за прилагане Закона за регионалното развитие (ППЗРР) и с препоръчаната от МРРБ Методика за изготвяне на междинна оценка на областна стратегия за развитие.

Наблюдението и оценката на изпълнението на ОПР се извършват за постигане на ефективност и ефикасност на стратегическото планиране, програмирането, управлението и ресурсното осигуряване на регионалното развитие. От своя страна, резултатите от наблюдението и оценката на изпълнението на Общинския план за развитие и на регионалните планове за развитие служат като основа за наблюдението и оценката на Областната стратегия за развитие, Регионалния план за развитие и съответно на Националната стратегия за регионално развитие (чл. 31, ал. 1 във връзка с чл. 9 от ЗРР).

Основната цел на настоящата оценка на ОПР на община Лом е да подпомогне цялостния процес по управление на ОПР и предостави препоръки за необходимостта от промяна на плановия документ, а също и да осигури информационен ресурс за повишаване ефективността и подобряване на координацията при неговата реализация.

Основните критерии, които са използвани при междинната оценка са критериите за приложимост, обосновааност, ефективност, ефикасност, въздействие и устойчивост.

2. Методика и организация на междинната оценка

Изготвянето на оценката премина през следните *последователни фази*:

1. Идентифициране на проблемната ситуация. Тук Изпълнителят избра методика от оценителни въпроси, по които да извърши оценката. На нейна база са идентифицирани информационните празноти, които следва да се запълнят, като се събере информация и се подложи на анализ. Крайният продукт – докладът с оценката ще съдейства при разработването на политиката за местно и регионално развитие, формулирането на определени коригиращи решения, планирането на последващи действия и др.;

2. Анализ на заинтересованите страни. Чрез идентифициране на оценителните въпроси се установи липсващото познание и се премина към втората фаза на оценката – анализ на заинтересованите лица, организации и институции.

3. Събиране на данни. Тук се включва събирането на първична и вторична информация чрез различни методи. След като бяха идентифицирани проблемните области екипът, изготвил Междинната оценка, подготви въпросници до ангажираните институции за набиране на входяща информация за изготвянето ѝ. По този начин се набави необходимата статистическа, фактологическа и финансова информация за оценките на общото въздействие, степента на постигане целите и устойчивостта на резултатите и ефективността и ефикасността на използваните ресурси.

През тази фаза бяха *проучени* основно следните общински, регионални, областни, национални и европейски *документи*:

- Методически указания за разработване на национална стратегия за регионално развитие (2012–2022 г.), регионални планове за развитие на районите ниво 2 (2014–2020 г.), областни стратегии за развитие (2014–2020 г.), общински планове за развитие (2014–2020 г.); 2011 г. МРРБ;
- Методика за изготвяне на междинна оценка на областна стратегия за развитие, 2009 г. МРРБ;

Междинна оценка на Общински план за развитие на община Лом 2014-2020 г.

- Методически указания на Министерство на регионалното развитие и благоустройство за актуализация на действащите стратегии и планове за регионално и местно развитие – 2009 г.;
- Стратегия „Европа 2020” на ЕС;
- Териториален дневен ред на ЕС 2020;
- Регламентите на ЕС за инструментите и правилата за финансиране на политиката за сближаване през периода 2014–2020 г.;
- Стратегическа рамка на Европейската комисия за периода 2014–2020 г.;
- Национална програма за развитие: България 2020;
- Национална концепция за пространствено развитие 2012–2025 г.;
- Оперативните програми за периода 2014–2020 г.;
- Националната стратегия за регионално развитие на България за периода 2012–2022 г.;
- Регионален план за развитие на Северозападен район за периода 2014–2020 г.;
- Областна стратегия за развитие на област Монтана за периода 2014–2020 г.;
- Общински план за развитие на община Лом 2014-2020 г.;
- Планове, програми и стратегии на община Лом с хоризонт до 2020 г.;
- Справки, годишни доклади и отчети на Община Лом.

Други използвани **източници на информация** са както следва:

- ИСУН и ИСУН 2020 – Информационна система за управление и наблюдение на структурните инструменти на ЕС в България;
- Официални данни и статистическа информация от НСИ, ДБТ, ОДЗ, РИОСВ и други;
- Информация предоставена от дирекциите и отделите на Общинска администрация – Лом;
- Относимите и приложими нормативни и поднормативни актове;
- Интернет сайтове и портали: Община Лом, НСИ, АЗ, ОПОС, ОПАК, ОПРР, ОПРЧР, ОПРКБИ, ОПИК, ПРСР, ОПРСР и други.

4. Анализ и интерпретация на информацията. През тази фаза бе извършено обобщаване, анализ и оценка на събраните данни, факти и информация. Изготвена беше междинна оценка на ОПР, резултатите от която са описани в настоящия документ. За отговор на възникналите въпроси се потърси съдействието на Общинска администрация –

Лом. Направените допълнения, коментари и забележки от страна на администрацията са взети под внимание и са включени в Междинната оценка.

5. Вграждане на резултатите в политиката за местно и регионално развитие.

Тук се включват дейностите по представяне на конкретни изводи и препоръки.

При изготвянето на оценката са използвани следните **подходи и методи**: **системен подход; аналитичен подход; логически подход; сравнителен подход; проучване; анализ и синтез; графичен метод.**

При изготвянето на междинната оценка на Общинския план за развитие на община Лом са приложени следните основни принципи:

- **Адекватност** – оценката изследва съответствието на постигнатите резултати с планираните нужди и очакванията на етапа планиране;
- **Релевантност** - като принцип покрива анализ на целите и тяхната адекватност на социално–икономическия контекст през оценявания период;
- **Ефикасност** – анализирана е връзката между използваните ресурси и постигнатите резултати и ефекти с постигнатите резултати по съответните приоритети, цели и мерки;
- **Ефективност** – анализът се концентрира върху оценка на приноса на приоритетните направления и цели за удовлетворяване на идентифицираните проблеми, очаквания и нужди;
- **Устойчивост на резултатите** – направена е преценка до каква степен може да се очаква, че постигнатите резултати и ефекти ще запазят своята устойчивост и ще имат дълготраен ефект върху жителите на общината.

Изпълнителят е извършил оценката на база на надеждни статистически, фактологически и финансови данни от официалните източници на информация и от собствено проучване.

В структурно отношение оценката следва залегналата последователност в ЗРР и ОПР.

I. ОЦЕНКА НА ПЪРВОНАЧАЛНИТЕ РЕЗУЛТАТИ ОТ ИЗПЪЛНЕНИЕТО

В тази част на доклада са обобщени резултатите от изпълнението на приоритетите, предвидени в Общинския план за развитие на община Лом през периода от 01.01.2014 г. до 31.12.2016 г. Следвана е структурата на ОПР - приоритети и специфични цели, като резултатите за изпълнението на конкретните проекти и дейности са въз основа на информацията, предоставена от дирекциите и отделите в Община Лом, външни институции и организации.

Поставената ВИЗИЯ за развитие в Общинския план за развитие на община Лом е:

Община Лом - среда на устойчив и приобщаващ икономически растеж, предоставяща публични услуги с висока социална стойност, високо качество и стандарт на живот, обновена селищна инфраструктура, съхранено културно наследство и околна среда, основа за интелигентна специализация и реализиран трансграничен мултимодален транспортен потенциал чрез възможностите на Дунавската стратегия.

Стратегическите цели за развитие на община Лом през периода 2014-2020 г. са:

- Стратегическа цел 1: Реализиране на икономически растеж, основан на местния природен, културен и демографски потенциал, чрез иновации във водещите икономически дейности;
- Стратегическа цел 2. Подобряване на условията за живот, социалните услуги и личната сигурност;
- Стратегическа цел 3. Развитие на техническа инфраструктура, водеща до растеж и опазване на околната среда;
- Стратегическа цел 4. Стартиране на териториални инициативи за сближаване.

Реализирането на общата и стратегическите цели на ОПР се осъществява посредством специфични мерки в 4 приоритетни области.

Общински план за развитие 2014-2020 г. е стратегическо надграждане на ОПР 2007-2013 г. На база изпълнението на ОПР в предходния период, както и на прогнозите в средносрочен план, може да се оцени, че планираните приоритети са значими и към настоящия момент.

Оценителят е приложил в работата си следната методика за качествена оценка на количествено измеримите показатели:

Таблица 1. Методика за качествена оценка на количествени показатели

Процентно съотношение изпълнение (в %)	Качествена оценка на изпълнението
0 (неизпълнение) - 15	лошо изпълнение
от 16 до 40	незадоволително изпълнение
от 41 до 60	добро изпълнение
от 61 до 80	много добро изпълнение
над 80	отлично изпълнение

Източник: Оценителска методика

1. Резултати от изпълнението на Приоритетна област 1. Устойчив икономически растеж и иновации

В изпълнение на този приоритет са реализирани значими дейности и проекти за повишаване на конкурентоспособността на местните предприятия. Представени са по-долу в табличен вид.

Таблица 2. Изпълнение на Приоритетна област 1.

№	Наименование на дейността/проекта	Източник на финансиране - програма	Бенефициент / партньор	Период на изпълнение			СТАТУС	Бюджет (в хил. лв.)
				14	15	16		
Общо Приоритетна област 1. Устойчив икономически растеж и иновации								3 469
1	Проект "Подобряване на производствения капацитет и повишаване на конкурентоспособността на "Ломско пиво" АД"	ОПИК	"Ломско пиво" АД			X	Текущ	1 746
2	Проекти по подмярка 4.1. "Инвестиции в земеделски стопанства" - 2 бр. подкрепени предприятия	ПРСР	Бизнес организации			X	Текущ	1 508
3	Проекти по подмярка 6.1. "Инвестиции в преработка/маркетинг на селскостопански продукти" - 4 бр. подкрепени предприятия	ПРСР	Бизнес организации			X	Текущ	196
4	Археологическо проучване на разкопания участък, част от аварийните работи по	Общински бюджет	Община Лом	X			Изпълнен	19

№	Наименование на дейността/проекта	Източник на финансиране - програма	Бенефициент / партньор	Период на изпълнение			СТАТУС	Бюджет (в хил. лв.)
				14	15	16		
	канализация в кв. „Калета“ от крепостната стена от антична крепост „Алмус“.							

Източник: ИСУН (<http://umispublic.government.bg/>), ИСУН 2020 (<http://2020.eufunds.bg/>) Справка Проекти на ПРСР (<http://dfz.bg/bg/programa-za-razvitiie-na-selskite-raioni/-2007---2013/> и <http://dfz.bg/bg/prsr-2014-2020/prsr-2014-2020-pulic/>)

Общото финансово изпълнение на приоритетната област в относителен дял от планираното до 2016 г. е **7%**. Това означава, че при същият темп на изпълнение до 2020 г. ще се достигнат **16%**. По тази причина изпълнението на приоритетната област може да се окаже като незадоволително. Общият бюджет на изпълнението на приоритетната област е равен на **14%** от изпълнението на целия Общински план за развитие.

По приоритети бележки по изпълнените са представени по-долу.

Приоритет 1.1. Повишаване конкурентоспособността и иновативността на местната икономика.

Данните по приоритета показват, че са договорени значително по-малък брой проекти на местни малки и средни предприятия от очакваното. Основен бенефициент по програмите за конкурентоспособност и за двата програмни периода остава „Ломско пиво“ АД.

За да се изпълнят финансовите цели на приоритета е необходимо местните предприятия да бъдат по-активни в търсенето на финансиране на дейности от Европейския съюз. Следва да се отбележи, че за изследвания период са включени само проекти по процедура „Подобряване на производствения капацитет на МСП от ОПИК, а през 2016 г. се публикуваха още процедури, предимно за иновации, които са договорени и предстои да се сключат договори през 2017 г. с бенефициенти от община Лом. Все още в общината не е реализиран проект за иновация.

Приоритет 1.2. Създаване на благоприятни условия за привличане на инвестиции. Развитие на партньорства.

В общината са подготвени и реализирани няколко проекта с трансгранични партньори, описани подробно по-долу в текста, които подпомагат и постигането на този

приоритет. Също така в партньорство със Сдружение „ЦМИ“ и „ГК-Лом“ ЕООД, Община Лом е подала заявление за изразяване на интерес по подмярка 19.1 „Помощ за подготвителни дейности“ от Програмата за развитие на селските райони 2014-2020 г. и е подготвила стратегия за „Водено от общностите местно развитие“.

В изпълнение на проект "Използване на възобновяема енергия в домове за възрастни хора в с. Добри дол и административната сграда на Община Лом", финансиран по грантова схема BG 04-02-03 „Мерки за повишаване на енергийната ефективност и използване на възобновяема енергия в общински и държавни сгради и локални отоплителни системи“ - Компонент 2, с финансовата подкрепа на Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство и програмния оператор Министерство на енергетиката се установиха трайни партньорства с „ЕнЕфект - консулт“ ЕООД и „Норконсулт“ Норвегия. С реализирането на проекта се осигури намаляване на потреблението на енергия в сградите и разходите за нея, както и намаляване на емисиите на парникови газове и замърсители на въздуха. Обмени се опит и ноу-хау с в изпълнението на проекти Норвегия и се укрепиха двустранните отношения между България и Норвегия.

При посещение в град Лом Норвегия през 2016 г. по инициатива на кмета на Община Лом, се подписа споразумение за сътрудничество – първа стъпка към побратимяването на двата града. Градовете Лом в България и Норвегия активно ще си сътрудничат в областта на икономиката, регионалната политика, културата и туризма.

Приоритет 1.3. Развитие на устойчив висококачествен регионален туризъм.

През 2015 г. Община Лом е включена като партньор в проект „**Интегрирана мултимедийна платформа за активна култура и туризъм ИМПАКТ**“, реализиращ се по Програма за трансгранично сътрудничество „Румъния-България“ 2014-2020 г. на обща стойност 1 387 448, 53 EUR. В рамките на проекта се създава информационна платформа за туристически услуги, която ще включва и предлагашите се на територията на нашата община услуги, както и наличните забележителности. Отговорност на Община Лом като партньор е изпълнението на дейността по обединяването на съществуващи туристически маршрути в трансграничната територия между България и Румъния. Тази дейност има за цел да събере информация за вече разработени тематични туристически маршрути, както и да идентифицира и разработи липсващите връзки между тях. В резултат ще бъдат създадени минимум 5 комплексни тематични туристически маршрута - култура и история; природа и спорт; религия; селски туризъм; вино и гурме. Маршрутите ще бъдат достъпни чрез интегрираната онлайн ГИС-платформа. Подробна информация за проекта е

представена по-долу в приоритетна област 4, която засяга транснационалното сътрудничество.

През месец април 2015 г. е възложено извършването на археологическо наблюдение на изкопните работи по проект „Изграждане на зелена и достъпна градска среда в град Лом“, подобект „Изграждане и възстановяване на градска крайречна зона – втори етап, комплекс „Калета“ и междублоково пространство“ и археологическо проучване на разкопания участък, част от аварийните работи по канализация в кв. „Калета“ от крепостната стена от антична крепост „Алмус“. В резултат от археологическото наблюдение и проучване е разкрита част от крепостната стена, и е открита изложба, която представя намерените находки от крепостта. Експозицията включва артефакти от изследвания на Западната крепостна стена на Алмус като мраморна глава на Херакъл, части от оброчни плочки на бог Митра, стъклени и глинени съдове от римската и късноантичната епоха. Проучването е финансирано със средства от бюджета на Община Лом на стойност 18 960, 00 лв. без ДДС.

Приоритет 1.4. Развитие на модерно и конкурентноспособно земеделие.

Наблюдава се интерес предимно от физически лица по Програма за развитие на селските райони, като този по новите подмерките 4.1. и 4.2. остава сравнително слаб в сравнение с кореспондиращия интерес към предходната програма. По-значителен е интереса към мярка 6.1. Очаква се през новите обявявания на мярката да има по-голям интерес.

Към 31.12.2015 г. приключи изпълнението на проект „Съвместно изграждане на центрове за развитие на трансграничен бизнес и търговия в град Лом (България) и Дабулени (Румъния)“ финансиран с Договор No 95902/21.12.2012 г. по Програма „Румъния-България“ 2007-2013. Изграденият Търговско логистичен център за развитие на трансграничен бизнес и търговия – гр. Лом постига цялостно обновяване на градския кооперативен пазар, чрез премахване на вече функционално амортизирани сгради и павилиони в района на пазара и подмяната им с нова ниско етажна многофункционална сграда. На обновения пазар производители и търговци разполагат с условия за предлагане на земеделски и животински продукти. Като бюджет, проектът е включен към приоритетна област 4 за трансгранично сътрудничество.

2. Резултати от изпълнението на Приоритетна област 2. Жизнен стандарт и качество на живот

В изпълнение на този приоритет са реализирани дейности и проекти, представени по-долу в табличен вид.

Таблица 3. Изпълнение на Приоритетна област 2.

№	Наименование на дейността/проекта	Източник на финансиране - програма	Бенефициент / партньор	Период на изпълнение			СТАТУС	Бюджет (в хил. лв.)
				14	15	16		
Общо Приоритетна област 2. Жизнен стандарт и качество на живот								11 303
1	Проект: „Аварийен ремонт на училищна сграда на ПГ „Н. Геров“ и на СОУ „Д. Маринов“, УПИ II, кв. 28 по плана на гр. Лом, ПИ с идентификатор 44238.505.751, ул. „Дунавска“ № 67, гр. Лом, обл. Монтана“	Централен бюджет	Община Лом			X	Изпълнен	499
2	„Ремонт на ПДГ – с. Трайково“	Проект „Красива България“ 2016 г.	Община Лом			X	Изпълнен	32
3	Закупуване на компютърни конфигурации за училища и община	Общински бюджет	Община Лом	X			Изпълнен	24
4	Проекти за развитие на самостоятелен бизнес	ОПРЧР	Бизнес организации	X	X		Изпълнен	85
5	Проекти по процедура "Ново работно място 2015" - 3 бр. подкрепени предприятия	ОПРЧР	Бизнес организации			X	Текущ	351
6	Проекти за временна заетост	ОПРЧР	Агенция по заетостта; Община Лом	X	X		Изпълнен	142
7	Проект „Защитено жилище за лица с психични разстройства“ - Лом	ОПРЧР	Община Лом	X	X		Изпълнен	112
8	Проект "Център за настаняване от семеен тип "Мечта"	ОПРЧР	Община Лом	X	X		Изпълнен	167

Междинна оценка на Общински план за развитие на община Лом 2014-2020 г.

№	Наименование на дейността/проекта	Източник на финансиране - програма	Бенефициент / партньор	Период на изпълнение			СТАТУС	Бюджет (в хил. лв.)
				14	15	16		
9	Проект "Да вземем живота си в свои ръце"	ОПРЧР	Фондация „Рома-Лом” - Лом	X			Изпълнен	173
10	Проект "Поддай ръка"	ОПРЧР	Община Лом	X			Изпълнен	209
11	Проект "Звено за услуги в домашна среда – Лом"	ОПРЧР	Община Лом	X			Изпълнен	229
12	Проект "Изграждане на ЦНСТ в град Лом"	ОПРЧР	Община Лом	X			Изпълнен	700
13	Проект "Традиции и иновации в предоставянето на социални услуги за лица с увреждания"	ОПРЧР	Община Лом, фондация "Де Пасерел" Холандия и фондация "Де Пасарел България"	X	X		Изпълнен	219
14	Проект "Подкрепа за достоен живот"	ОПРЧР	Агенция за социално подпомагане; Община Лом	X	X		Изпълнен	765
15	Проект "Звено за почасово предоставяне на услуги за социално включване"	ОПРЧР	Община Лом			X	Текущ	499
16	Проект "Нова възможност за грижа" - услуга "личен асистент"	ОПРЧР	Агенция за социално подпомагане; Община Лом		X		Изпълнен	301
17	Проекти "Приеми ме" и "И аз имам семейство" - социална услуга "приемна грижа"	ОПРЧР	Агенция за социално подпомагане; Община Лом	X	X	X	Текущ	647
18	Проект "Община Лом – в грижа за децата"	Световна банка	Община Лом	X	X	X	Изпълнен	573
19	Проект "Община Лом – в грижа за децата" II	ОПРЧР	Община Лом			X	Текущ	588
20	Проект "Кухненско оборудване и обзавеждане на Домашен социален патронаж - Лом"	Фонд „Социална закрила" към МТСП	Община Лом	X	X		Изпълнен	30
21	Проект "Осигуряване на топъл обяд в град Лом"	Оперативна програма "Храни"	Община Лом			X	Текущ	211
22	Проект „Използване на	ФМ на ЕИП	Община		X	X	Текущ	761

Междинна оценка на Общински план за развитие на община Лом 2014-2020 г.

№	Наименование на дейността/проекта	Източник на финансиране - програма	Бенефициент / партньор	Период на изпълнение			СТАТУС	Бюджет (в хил. лв.)
				14	15	16		
	възобновяема енергия в домовете за възрастни хора в с. Добри Дол и административната сграда на Община Лом“		Лом, „Норконсулт“, "ЕнЕфект Консулт" ЕООД					
23	Модернизирани на сгради на социалната инфраструктура - ЦСРИ, ЦНСТ, ЦВН, ДЦСХ	Общински бюджет	Община Лом	X			Изпълнен	59
24	Проект "Квалифицирани работници на всички нива в сферата на хлебопроизводството и сладкарството във "ВИП СИМЕРС ГРУП" ООД"	ОПРЧР	"ВИП СИМЕРС ГРУП" ООД	X			Изпълнен	324
25	Проект "Технологично обновление на МБАЛ "Св. Николай Чудотворец" - гр. Лом"	ОПРР	Община Лом	X			Изпълнен	3 215
26	Проект "Ефективна координация и партньорство при разработване и провеждане на политики в Община Лом"	ОПАК	Община Лом	X			Изпълнен	76
27	Проект "Община Лом – компетентна и ефективна администрация"	ОПАК	Община Лом	X			Изпълнен	83
28	Проект "Повишаване на квалификацията на служителите в общинската администрация"	ОПАК	Община Лом	X			Изпълнен	80
29	Проект "Осигуряване на капацитет за ефективно управление и администриране на процесите по градско възстановяване и развитие на град Лом"	ОПРР	Община Лом			X	Текущ	92
30	Проект по подмярка 19.1 „Помощ за подготвителни дейности“ за изготвяне на ВОМР стратегия за Община Лом	ПРСР	Община Лом			X	Изпълнен	57

Междинна оценка на Общински план за развитие на община Лом 2014-2020 г.

Източник: ИСУН (<http://umispublic.government.bg/>), ИСУН 2020 (<http://2020.eufunds.bg/>), Справка Проекти на ПРСР (<http://dfz.bg/bg/programa-za-razvitie-na-selskite-raioni/-2007---2013/> и <http://dfz.bg/bg/prsr-2014-2020/prsr--2014-2020-pulic/>), Справка с други проекти на Община Лом, Бюджет на Община Лом: Капиталови разходи за 2014, 2015 и 2016 г.

Общото изпълнение на приоритетната област в относителен дял от планираното до 2016 г. е **37%**. Това означава, че при същият темп на изпълнение до 2020 г. ще се достигне **87%**. По тази причина изпълнението на приоритетната област може да се окаже като отлично. Общият бюджет на изпълнението на приоритетната област от изпълнението на целия Общински план за развитие е равен на **47% или това е най-голямата по договорен и изпълнен финансов ресурс приоритетна област.**

Основни резултати и цели на проектите по приоритети са представени по-долу.

Приоритет 2.1. Подобряване качеството на образованието и създаване на условия за развитие на младите хора.

Изпълнен е проект: „*Аварийен ремонт на училищна сграда на ПГ „Н. Геров“ и на СОУ „Д. Маринов“, УПИ II, кв. 28 по плана на гр. Лом, ПИ с идентификатор 44238.505.751, ул. „Дунавска“ № 67, гр. Лом, обл. Монтана*“ във връзка с непредвидени и/или неотложни разходи за предотвратяване, овладяване и преодоляване на последиците от бедствия, на Общинска администрация, гр. Лом, като е предоставено финансиране за извършване на аварийен ремонт на училищна сграда на ПГ „Н. Геров“ и на СОУ „Д. Маринов“, УПИ II, кв. 28 по плана на гр. Лом, ПИ с идентификатор 44238.505.751, ул. „Дунавска“ № 67, гр. Лом, обл. Монтана . Проектът е изпълнен през 2016 г.

Проектът *“Ремонт ПДГ – с. Трайково, част от сграда на СОУ „Отец Паисий“* се финансира от Проект „Красива България“ - 2016, М02 „Подобряване на социалната инфраструктура“. Основната дейност на проекта е ремонт на Полудневна детска градина – с. Трайково, част от сграда на СОУ „Отец Паисий“. Извършена е подмяна на дървени врати и прозорци с нови; демонтаж на стара подова настилка и полагане на нова; ремонт на санитарни възли; подмяна на водопроводна и канализационна система в сградата. Ремонтът на обект ПДГ - с. Трайково ще осигури здравословна и безопасна среда за децата, които я посещават.

През 2016 г. е подготвен и подаден проект, който е със сключен договор на 23.01.2017 г. за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ между Община Лом и Министерство на образованието и науката по Оперативна програма „Наука и образование

за интелигентен растеж“ 2014-2020 за изпълнение на проект BG05M2OP001-3.002- 0180 – C001 - „**Заедно в училище**“ на стойност 641 402.00 лв. Основна цел на проекта е създаване на условия за равен достъп до качествено образование и успешна социална адаптация на ученици от етнически малцинства и/или от маргинализирани обществени групи и от семейства, търсеци или получили международна закрила в Община Лом.

През 2016 г. е подготвен и подаден проект „**Модернизирана образователна инфраструктура в град Лом**“, предвиждащ цялостно обновление на следните сгради: ПГ «Найден Геров», СОУ «Димитър Маринов» (малка сграда), ДГ №1 «Снежанка», ДГ №7 „Калинка“ и Детска ясла №1, I-во ОУ „Никола Първанов“, II-ро ОУ „Константин Фотинов“ и СОУ „Отец Паисий“. За целите на подготовката на проекта, в сградите е извършено техническо, конструктивно и енергийно обследване и са предписани мерки в съответствие с действащите норми и стандарти. Проектът на стойност 11 695 862 лева и очаква финансиране от ОП „Региони в растеж“ 2014-2020 г.

Приоритет 2.2. Създаване на възможности за трудова заетост, намаляване на бедността и риска от социална изолация.

Реализирани са няколко проекта от общината съвместно с дирекция бюро по труда за временна заетост. Реализирани са и проекти на местни предприятия, основно по процедура „Ново работно място 2015“.

По проект **“Осигуряване на топъл обяд в град Лом”**, финансиран от Оперативна програма за храни и/или основно материално подпомагане фонд за европейско подпомагане на най-нуждаещите се лица се предоставя храна на 135 лица и семейства от град Лом, които са крайно нуждаещи се и отговарят на определени условия.

Проект: **„Община Лом – в грижа за децата“** е с основна цел - предоставяне на интегрирани услуги за ранно детско развитие на територията на община Лом, насочени към 250 деца от 0 до 7 годишна възраст от уязвими групи, вкл. деца с увреждания и техните семейства, както и бъдещи родители.

Проект: **“Използване на възобновяема енергия в домове за възрастни хора в с. Добри дол и административната сграда на Община Лом“** е с основна цел: намаляване на потреблението на енергия и разходите за нея, както и намаляване на емисиите на парникови газове и замърсители на въздуха.

Проект **„Нови възможности за грижа“** цели подобряване качеството на живот на хора с увреждания и възрастни болни лица, както и преодоляване последиците от социалното изключване и бедността.

Проектът „**Звено за почасово предоставяне на услуги за социално включване**“ е насочен към подобряване качеството на живот и на достъпа до услуги за социално включване в отговор на комплексни потребности на 70 лица с увреждания в невъзможност за самообслужване.

Община Лом е партньор по проекти „**Приеми ме 2015**“ и „**И аз имам семейство**“ на Агенцията за социално подпомагане. Проектите предоставят услугата „приемна грижа“. Назначени са 2 лица на трудов договор – социални работници, сключени са договори с 15 професионални приемни семейства, в които са настанени 17 деца.

Проектът за социално включване „**Община Лом – в грижа за децата**“, финансиран от Международната банка за възстановяване и развитие (Световната банка) е с основна цел на проекта - подобряване общото благосъстояние на децата от 0 - 7 г. в Община Лом, чрез: Подцели: 1. Формиране и развитие на родителски знания и умения в отглеждането и възпитанието на деца, при родители от рискови групи, както и подпомагане на физическото и психическото здраве на децата от 0 - 7 години, също от рискови групи в община Лом, и 2. Подпомагане, процеса на училищна готовност на деца в риск до 7 години в Община Лом.

Проектът "**Подкрепа за достоен живот**" се осъществява от Агенцията за социално подпомагане и партньор Община Лом и предоставя социални услуги за грижи в домашна среда.

По проект „**Изграждане на център за настаняване от семеен тип в град Лом**“ е създадена предпоставка за създаване на социална услуга, предназначена за дългосрочно настаняване на деца с интелектуално и/или физическо увреждане, които нямат възможност да живеят със своите семейства или в друга форма на семейна грижа. Целта на услугата е да осигури максимално близки до семейните условия за живот на деца с увреждания, като предоставя специализирана подкрепа за развитие и необходимите битови условия, емоционална и психологическа стабилност, социални контакти и живот в общността.

Социалната услуга в центъра е осъществена по проект "**Център за настаняване от семеен тип - Мечта**".

Проектът „**Защитено жилище за лица с психични разстройства – Лом**“ създаде условия за пълноценен и самостоятелен начин на живот в подходяща среда, близка до семейната с възможност за подкрепа и изява за 10 лица с психични разстройства. Разкрити бяха 6 работни места. В момента услугата функционира като държавна делегирана дейност.

По проект „**Традиции и иновации в предоставянето на социални услуги за лица с увреждания**“ е разработен и приложен иновативен модел за ефективно предоставяне на услуги за социално включване на хора с увреждания на територията на община Лом.

Проектът е насочен към обмяна на опит с Холандия и включване на нови форми на организация и взаимодействие, които дават отговор на обществените очаквания за нови и по-ефективни начини за решаване на социалните проблеми на хората с увреждания в община Лом и удовлетворяване на социалните нужди. По проекта е разработен и приложен на терен иновативен модел за ефективно предоставяне на услуги за социално включване на хора с увреждания на територията на община Лом. Адаптирането на иновативния модел за ефективно предоставяне на услуги се извършва в социалните заведения на територията на община Лом в координация между секторите и е разпространено чрез издаден наръчник. Моделът може да бъде мултиплициран при планиране на услуги на общинско и регионално ниво. Иновативно за Община Лом е и обмяната на опит и добри практики с организации от други страни членки на Европейският съюз. Това е предпоставка за ефективно партньорство с фокус върху осигуряване на достоен и независим живот за хората с увреждания.

На 30.09.2014 г. е подадено проектно предложение с наименование **„Подкрепа за осигуряване на съвременни социални жилища за настаняване на социално уязвими групи от населението“** по ОП „Регионално развитие“ 2007-2013 г. на стойност 3 797 904, 76 лв., но поради забавяне от страна на МРРБ за разпределяне на финансов ресурс не е сключен договор за БФП.

Приоритет 2.3. Повишаване качеството на здравеопазването и подобряване достъпа до обектите на здравната инфраструктура

Изпълнен е основният проект по приоритета - **“Технологично обновление на МБАЛ “Св. Николай Чудотворец” - гр. Лом”** с обща цел: Оборудване и ремонт на общинското лечебно заведение за болнична помощ в гр. Лом за осигуряване на качествено медицинско болнично обслужване в социално-чувствителен регион. По него е закупена нова медицинска техника и апаратура - 1 рентгенов апарат - графия, дигитален; 1 рентгенов апарат – с рамо за ортопедия; 1 компютърен томограф - 16 срезове; 1 мамограф; 2 рентгенови апарати – Кугел; 3 ехографи; 1 гастроскоп; 1 колоноскоп; 1 бронхоскоп; 1 биохимичен анализатор; Осигурени 10 ЕКГ; Осигурени 2 стерилизационни камери; 1 лабораторен автоматичен анализатор за биохимична идентификация на микроорганизми; лапароскопски набор апарати за диагностика и лечение; комплект хирургичен инструментариум за лапароскопска и конвенционална хирургия; 4 операционни маси; 7 хемодиализни апарати; Осигурени 30 пациентни монитори, свързани в система за видеонаблюдение.

Във връзка с кандидатстване на Министерството на здравеопазването по оперативна програма „Региони в растеж” 2014-2020 г. с **проект за модернизирание на системата на спешна помощ в България**, с решение №221 от протокол №29/30.11.2016 г. на общински съвет Лом, на Център за СМП гр. Монтана се предостави безвъзмездно право на управление и ползване на помещения от сградата на МБАЛ „Св. Н. Чудотворец“ за срок от 10 години.

Приоритет 2.4. Развитие на културата и културните институции. Опазване, популяризиране и развитие на културното наследство.

През 2015 г. за изпълнение на приоритета по Програмата за трансгранично сътрудничество Румъния – България 2014-2020 г. Община Лом в партньорство с кметство Пленица подготви проектно предложение с наименование ***"Нови хоризонти за трансграничен устойчив културен разцвет между село Сталийска махала, Община Лом (България) и Община Plenitsa (Румъния)"*** на обща стойност 2 552 573, 86 евро. Основен предмет на този проект е създаването на устойчиви партньорски взаимоотношения на сътрудничество и добросъседство в областта на културния обмен между двете съседни страни. Наред с изпълнението на строителни работи по обект с културно значение – читалище „Кирил Петров“, с. Сталийска махала, в рамките на проекта се предвижда и организирането на културни мероприятия с трансграничен характер като мярка за популяризиране на нематериалното културно наследство от двете страни на границата. Проектът не е одобрен за финансиране.

Приоритет 2.5. Повишаване на административния капацитет и ефективността на публичните услуги за гражданите и бизнеса.

В изпълнение на приоритета през периода 01.01.2014-31.12.2016 г. се предоставят електронни услуги по гражданско състояние. Създадена е трайна и добра практика за пълен достъп на заинтересованите лица до документацията за участие в обявените обществени поръчки в сайта на Общината.

По-доброто качество на обслужването на гражданите е резултат на добра организация и внедрени нови системи и подходи:

- Повишено качество и бързо действие на работа на общинските служители чрез поддържане на сертифицирана версия на база данни на Акстър-Офис. През 2015 г. е осигурено извънгаранционно обслужване на системата „Акстър – МДТ“ и нови модули за нуждите на Община Лом.

- Интегриран отдалечен общински възел към общинската мрежа - изграждане на VPN канал.
- Изграден публичен електронен регистър на общинска собственост, достъпен през сайта на общината.
- Предоставя се комплексно административно обслужване в съответствие с измененията и допълненията на Административнопроцесуалния кодекс.

През 2014 г. са завършени и три проекта по ОПАК: проект **"Ефективна координация и партньорство при разработване и провеждане на политики в Община Лом"** – изготвен е Общинският план за развитие 2014-2020; проект **"Община Лом – компетентна и ефективна администрация"** - проведени са обучения на служители на администрацията; Проект **"Повишаване на квалификацията на служителите в общинската администрация"** - проведени са обучения на служители на администрацията.

В момента се изпълнява проект: **"Осигуряване на капацитет за ефективно управление и администриране на процесите по градско възстановяване и развитие на град Лом"** с цел да бъде осигурена подкрепа на Община Лом при изпълнение на нейните функции и задължения в качеството и на: Местен орган, отговорен за изпълнение на Инвестиционна програма за градско възстановяване и развитие на град Лом; Междинно звено съгласно чл.123 (6) от Регламент (ЕС) №1303/2013; Конкретен бенефициент по Приоритетна ос 1 „Устойчиво и интегрирано градско развитие“ на ОПРР 2014-2020 г.

Изпълнен е и проект по подмярка 19.1 „Помощ за подготвителни дейности“ от Програмата за развитие на селските райони 2014 – 2020 г. Формирано е партньорство между Община Лом, Сдружение „ЦМИ“ и „ГК-Лом“ ЕООД. Необходимостта за сформирание на МИГ на територията, обхващаща община Лом, е да се идентифицират конкретните предимства на тази територия и да се предложи ефективна стратегия за нейното устойчиво развитие. Това ще бъде постигнато чрез изграждане на публично-частно партньорство между местната власт, бизнеса и неправителствените организации.

3. Резултати от изпълнението на Приоритетна област 3. Техническа инфраструктура и околна среда

В изпълнение на тази цел са реализирани дейности и проекти, представени по-долу в табличен вид.

Таблица 4. Изпълнение на Приоритетна област 3. Техническа инфраструктура и околна среда

№	Наименование на дейността/проекта	Източник на финансиране - програма	Бенефициент / партньор	Период на изпълнение			СТАТУС	Бюджет (в хил. лв.)
				14	15	16		
Общо Изпълнение на Приоритетна област 3. Техническа инфраструктура и околна среда								5 881
1	Проект "Подготовка на инвестиционни проекти включени в зоните за въздействие и постигане на готовност на Община Лом за кандидатстване през следващия програмен период 2014-2020г."	ОПРР	Община Лом	X	X		Изпълнен	336
2	Рехабилитация на общинска пътна мрежа - ПСЗ-север, MON 1134, Мон 2137	Централен бюджет	Община Лом	X	X	X	Изпълнен	465
3	Ремонт на улична мрежа - ул. Радецки	Общински бюджет	Община Лом	X			Изпълнен	159
4	Изграждане на паркинг към Общински пазар	Общински бюджет	Община Лом			X	Изпълнен	55
5	Довършителни работи по проект "Изграждане на градска крайречна зона Лом"	Общински бюджет	Община Лом	X			Изпълнен	71
6	Проект "Изграждане на зелена и достъпна градска среда в гр. Лом"	ОПРР"	Община Лом	X	X		Изпълнен	4 123
7	Проекти „За чиста околна среда“ - “Почистване и възстановяване парка на кметство с. Трайково”, „Естетизация на общински терен и създаване на зона за отдих в централната част на кметство Станево“, „Създаване на зона за спорт и отдих в с. Сталийска махала“, Почистване и облагородяване на нерегламентирано сметище в с. Ковачица	ПУДООС, Кампания „За чиста околна среда“ 2015	Община Лом	X	X	X	Текущ	39
8	Рехабилитация и изграждане на ВиК мрежа	Общински бюджет	Община Лом	X			Изпълнен	101
9	Проектиране на инфраструктурни обекти - за	Общински бюджет	Община Лом	X			Изпълнен	227

Междинна оценка на Общински план за развитие на община Лом 2014-2020 г.

№	Наименование на дейността/проекта	Източник на финансиране - програма	Бенефициент / партньор	Период на изпълнение			СТАТУС	Бюджет (в хил. лв.)
				14	15	16		
	водоснабдяване на с. Трайково, рехабилитация на водопроводна мрежа в кв. Младеново, гр. Лом и други							
10	Изготвяне на Общ устройствен план на община Лом	Централен бюджет	Община Лом			X	Текущ	183
11	Оборудване за дейностите по управление на отпадъците, включително закупуване на метачна машина и компостери	Общински бюджет	Община Лом	X	X	X	Изпълнен	122

Източник: ИСУН (<http://umispublic.government.bg/>), ИСУН 2020 (<http://2020.euifunds.bg/>), Справка Проекти на ПРСР (<http://dfz.bg/bg/programa-za-razvitiye-na-selskite-raioni/-2007---2013/> и <http://dfz.bg/bg/prsr-2014-2020/prsr--2014-2020-pulic/>), Справка с други проекти на Община Лом, Бюджет на Община Лом: капиталови разходи за 2014, 2015 и 2016 г.

Общото финансово изпълнение на приоритетната област в относителен дял от планираното до 2016 г. е **9%**. Това означава, че при същият темп на изпълнение до 2020 г. ще се достигнат **22%**. По тази причина изпълнението на приоритетната област може да се окаже като незадоволително. Общият бюджет на изпълнението на приоритетната област е равен на **24%** от изпълнението на целия Общински план за развитие.

По приоритети изпълнението на приоритетната област е представено по-долу.

Приоритет 3.1. Изграждане на нова и модернизирание на съществуващата техническа инфраструктура.

Изпълнен е проект „**Изграждане на зелена и достъпна градска среда в град Лом**” с цел чрез подобряване на физическата, жизнена и екологична среда в град Лом да се повиши качеството на живот и да се създадат нови възможности за икономическо и социално развитие на града. Извършено е СМР на обектите: „Изграждане и възстановяване на градска крайречна зона – втори етап, комплекс „калета” и междублоково пространство“; „Рехабилитация подходи към централна градска част“; „Реконструкция зона за пешеходен достъп от жп гара до подобект: благоустрояване терена затворен между ул. ”Пристанищна”, ул. „Цв. Павлов”, ул. ”Бозвели”, ул. ”Безименна” и ул. ”Хан Омуртаг“. Резултати от изградената зелена и достъпна градска среда в град Лом под формата на конкретни продукти са: изградена велоалея с дължина 1250 м; рехабилитирани 26 460 м² зелени площи; изградена поливна система за поддържане на зелените площи във всички обекти на

интервенция; монтирани 306 осветителни тела; монтирани в зоната на инвестиционна интервенция - 126 броя пейки, 2 броя чешми, 67 бр. кошчета за отпадъци, художествено естетическа композиция от камък - 1 бр.; монтирани детски съоръжения – 27 бр.; спортни съоръжения - 4 тенис маси, 2 многофункционални игрища, 18 съоръжения за фитнес на открито в т. ч. 6 - за хора с увреждания; засадени декоративни дървета - 395 бр. и храсти - 8 987 бр.; изградена достъпна среда за хора с увреждания; извършена рехабилитация и реконструкция на елементи от уличната мрежа, в т.ч.: подменени настилки - 7782 кв.м; изградени тротоари - 12 886 кв. м; обособени паркоместа - 114 бр. в кв. „Калето” и 65 бр. на ул. „К. Пастърмаджиев“.

През 2016 г. са осигурени с Постановление на Министерския съвет средства в размер на 500 000 лв. за следните дейности:

- Възстановяване на улична и тротоарна настилка на ул. „Басанович" - 228 м.;
- Възстановяване на улична и тротоарна настилка на ул. „Хаджи Димитър" в участък от ул. „Хан Аспарух" до ул. „Димитър Ангелов" - 145 м.;
- Възстановяване на улична и тротоарна настилка на ул. „Кирил и Методий" в участък от ул. „Добруджа" до ул. „Червена стена" - 200 м.;
- Възстановяване на улична и тротоарна настилка на участък от ул. „Любен Каравелов" до ул. „Пролет" - 26 м.;
- Възстановяване на тротоарна настилка и паркинг на ул. „Ал. Стамболийски".

Възстановяването на уличната и тротоарните настилки се осъществяват през 2017 г..

Със средства от общинския бюджет, ежегодно се осигурява обновяване и поддръжка на осветителните тела.

Изпълнени са дейности по подобряване на уличната, общинската пътна, водопроводна и канализационна мрежа с капиталови разходи. Подготвени са и технически проекти – предимно за обекти на ВиК мрежата.

В рамките на проекта “Подобряване на достъпността на граничния регион чрез рехабилитация на две второстепенни пътни артерии в община Лом и община Пантелей, област Ниш, преминаващи през лозови масиви”, финансиран по програма за Трансгранично сътрудничество България-Сърбия 2007-2013 г., са рехабилитирани две пътни артерии в двата трансгранични региона и са проведени мероприятия за популяризиране на винарството и туризма в Ниш и Лом. Проектът е отчетен към приоритетна област 4. Трансгранично сътрудничество.

През 2016 г. е подготвени и подадени проекти **„Реконструкция на улична мрежа в с. Сталийска Махала и реконструкция на тротоарната настилка в с. Ковачица, община Лом“** и **„Рехабилитация на общински път МОН 1132 /III-114/ Сталийска махала – Граница общ. (Лом-Медковец) – Аспарухово – Расово /II-81/ и общински път МОН 2136 /III-114, Лом – Сталийска махала/ – Трайково – Замфир – Лом, кв. Младеново /II-81/, община Лом“** по Програма за развитие на селските райони 2014-2020 г. – Мярка 7 „Основни услуги и обновяване на селата в селските райони“, Подмярка 7.2. „Инвестиции в създаването, подобряването или разширяването на всички видове малка по мащаб инфраструктура“ на стойности съответно: 1 743 885 лв и 4 898 146, 13 лв. Очаква се оценка на проектите през 2017 г.

В края на 2015 г. приключи и изпълнението на проект **„Подготовка на инвестиционни проекти, включени в зоните за въздействие и постигане на готовност на Община Лом за кандидатстване през следващия програмен период 2014-2020 г.“** на обща стойност 421 369,19 лева. В рамките на проекта са изготвени обследване за енергийна ефективност по реда на чл.16 от ЗЕЕ“, технически паспорти по реда на Наредба №5/2006 и работни проекти по реда на ЗУТ и Наредба №4/21.05.2001 г. за обхвата и съдържанието на инвестиционните проекти. Целта е постигане на висока степен на проектна готовност на Община Лом и разработване на 3 броя готови за финансиране интегрирани инвестиционни проекти през следващия програмен период за усвояване на финансов ресурс по Структурните фондове на Европейския съюз.

През 2016 г. стартира изработването на **Общ устройствен план** на град Лом. Стратегическата цел на Общия устройствен план е той да послужи за основен инструмент при провеждане политиките на Общината за постигане на устойчиво развитие и хармонична жизнена среда на нейната територия. Новият Общ устройствен план ще позволи да се реши проблема и със статута на „Садовете“ и „Бахчите“.

През 2016 г. е възложено на поддържащата геодезическа фирма да изработи нов регулационен план на с. Долно Линево и попълване на кадастралния план на селото.

Приоритет 3.2. Подобряване качествени характеристики на околна среда. Опазване и възстановяване на природните ресурси.

През периода 2014-2016 г. са подготвени и подадени няколко проектни предложения в рамките на кампанията „За чиста околна среда“ на ПУДООС. Одобрено е финансиране за някои от тях - **“Почистване и възстановяване парка на кметство с. Трайково”** с

бенефициент Кметство, с. Трайково; „Естетизация на общински терен и създаване на зона за отдих в централната част на кметство Станево“.

На 30 септември 2015 г. е подадено проектно предложение „Превенция от наводнения в общините Лом, Чупрене и Пленица“ по Програмата за трансгранично сътрудничество Румъния – България 2014-2020 г. Проектът е партньорски между българските общини Лом и Чупрене и румънската община Пленица. Основните дейности, чрез които се очаква да бъдат постигнати проектните цели са:

- Рехабилитация на река Лом на територията на община Лом и на територията на община Чупрене;
- Корекция на река Dudoiu в град Пленица;
- Доставка на оборудване за предотвратяване на наводнения.

Общата стойност на проектното предложение е 3 534 924 19 евро. Проектът не е финансиран.

Приоритет 3.3. Повишаване качеството на селищната среда

Изпълнен е проект „Изготвяне на Интегриран план за градско възстановяване и развитие на град Лом“ с цел постигане на устойчиво градско развитие на Лом, чрез изработване на Интегриран план за градско възстановяване и развитие 2014-2020 г.

4. Резултати от изпълнението на Приоритетна област 4. Териториално сътрудничество и сближаване

В изпълнение на този приоритет са реализирани редица проекти със осезаемо въздействие. Представени са в табличен вид по-долу.

Таблица 5. Изпълнение на Приоритетна област 4.

№	Наименование на дейността/проекта	Източник на финансиране - програма	Бенефициент / партньор	Период на изпълнение			СТАТУС	Бюджет (в хил. лв.)
				14	15	16		
Общо Приоритетна област 4. Териториално сътрудничество и сближаване								3 415
1	Проект “Подобряване на достъпността на граничния регион чрез рехабилитация на две второстепенни пътни артерии в община Лом и	ПТГС България-Сърбия 2007-2013	Община Лом			X	Изпълнен	934

№	Наименование на дейността/проекта	Източник на финансиране - програма	Бенефициент / партньор	Период на изпълнение			СТАТУС	Бюджет (в хил. лв.)
				14	15	16		
	община Пантелей, област Ниш, преминаващи през лозови масиви”							
2	Проект „Интегрирана мултимедийна платформа за активна култура и туризъм ИМПАКТ“	INTERREG – VA Румъния – България 2014-2020	Сдружение „Регионални партньорства за устойчиво развитие - Видин“; Общинска фондация „Русе – град на свободния дух“; Община Лом; НПО „Алексис Проджект“ (Румъния)			X	Текущ	275
3	Проект „Съвместно изграждане на центрове за развитие на трансграничен бизнес и търговия в град Лом (България) и Дабулени (Румъния)“	ПТГС Румъния-България 2007-2013	Община Лом; Община Дабулени	X	X		Изпълнен	2 206

Източник: ИСУН 2020 (<http://2020.eufunds.bg/>),

По-долу са посочени и дейности, за които няма конкретно финансово измерение, но са изпълнени през периода 2014-2016 г.

Общото финансово изпълнение на приоритета в относителен дял от планираното до 2016 г. е **78%**. Това означава, че при същият темп на изпълнение до 2020 г. ще се достигнат **181%**. По тази причина изпълнението на целта може да се окаже като отлично. Общият бюджет на изпълнението на приоритета от изпълнението на целия Общински план за развитие е равно на **14%**.

Резултатите от основните изпълнени проекти са представени по приоритети по-долу.

Приоритет 4.2. Териториално сътрудничество в сферата на приоритетни икономически дейности.

Към 31.12.2015 г. е приключило изпълнението на проекта *“Подобряване на достъпността на граничния регион чрез рехабилитация на две второстепенни пътни артерии в община Лом и община Пантелей, област Ниш, преминаващи през лозови*

масиви”, чрез който са рехабилитирани две пътни артерии в двата трансгранични региона и са проведени мероприятия за популяризиране на винарството и туризма в Ниш и Лом. Общата стойност на проекта е 846 134 евро.

Приоритет 4.3. Териториално сътрудничество на институционално ниво /регионални инициативи

Към 31.12.2015 г. приключи изпълнението на проект *„Съвместно изграждане на центрове за развитие на трансграничен бизнес и търговия в град Лом (България) и Дабулени (Румъния)“* съгласно подписан Договор No 95902/21.12.2012 г. Проектът цели сближаване на икономиките, общностите и хората от граничния регион за съвместно развитие на зоната за сътрудничество. Резултатите от изпълнението на проекта включват изграден и оборудван логистичен бизнес център в град Лом и център за търговия в Дабулени, проведени съвместни трансгранични инициативи, като конференция в Дабулени, търговско изложение „Лом-Дабулени 2013“ и проведен бизнес форум под надслов: „Дунав - коридор на възможностите“. Целеви групи по проекта бяха малки и средни предприятия, производители, дистрибутори, инвеститори, организации в сферата на туризма, местна власт, населението от двете страни на границата. Изграденият Търговско логистичен център за развитие на трансграничен бизнес и търговия – гр. Лом постига цялостно обновяване на градския кооперативен пазар, чрез премахване на вече функционално амортизирани сгради и павилиони в района на пазара и подмяната им с нова ниско етажна многофункционална сграда. Сградата условно може да се разглежда като съставена от два основни сектора: сектор – „Логистика“ и сектор: „Търговия и услуги“.

Проектът: *“Интегрирана мултимедийна платформа за активна култура и туризъм”* ИМПАКТ цели да популяризира трансграничния регион Румъния – България като привлекателна туристическа дестинация на базата на устойчивото използване на природните и културни ресурси посредством иновативни и интерактивни ИТ решения за предоставяне на туристически услуги. Проектът се изпълнява въз основа на сключено партньорско споразумение между Сдружение „Регионални партньорства за устойчиво развитие - Видин“, Общинска фондация „Русе – град на свободния дух“, Община Лом и неправителствена организация „Алексис Проджект“ (румънски партньор).

II. ОЦЕНКА НА СТЕПЕНТА НА ПОСТИГАНЕ НА СЪОТВЕТНИТЕ ЦЕЛИ

Оценката на степента на постигане на целите и устойчивостта на резултатите е извършена на база на приетата стратегическа рамка и следва изпълнението по приоритети на ОПР на община Лом 2014-2020 г. и индикаторите за наблюдение към нея.

Извършена е оценка на база на индикатори за наблюдение и оценка, посочени в ОПР 2014-2020 г. Следва да се отбележи, че оценителят изпита сериозни затруднения за набирането на достоверна информация за изпълнението на индикаторите. Въпреки добре разписаната теоретична част за индикаторите за наблюдение изпълнението на Общински план за развитие на община Лом 2014-2020 г., в Матрицата на индикаторите са заложили такива индикатори, които **не отговарят** на препоръчаната добра практика на ПРООН: **А** – значението на индикатора да е ясно; **Б** – данните да са достъпни; **В** – дейността по събирането на данни да е в правомощията на екипа и да не са необходими външни експерти за допълнителен анализ; **Г** – индикаторът да е достатъчно представителен относно планираните резултати; **Д** – индикаторът да е реален и да може да се наблюдава; **Е** – индикаторът е труден за определяне, но е важен и трябва да се наблюдава и определи.

В допълнение, в Общински план за развитие на община Лом 2014-2020 г. **няма заложили междинни стойности за индикаторите за средата на програмния период** (целевите стойности за 2020 г. са непълни), поради което е отчетен само напредъка по индикатори, но не и относителния дял на изпълнението към някаква междинна цел.

При разработването на Матрицата на индикаторите **не са спазени изцяло** „Методическите указания за разработване на .... Общински планове за развитие (2014-2020)“ на МРРБ, одобрени със Заповед № РД-02-14-2402/22.11.2011 г., в частта за „Индикатори за наблюдение и оценка на плана“, препоръчващи използването на два вида индикатори:

- Индикатори за резултат и
- Индикатори за въздействие.

Вместо това са заложили индикатори за всяка една мярка по отделно, което (може би) е наложило включването на такива индикатори, които не отговарят на горепосочената и описана в теоретичната част на ОПР Лом 2014-2020 г. добра практика на ПРООН.

Графа „Източник на информация“ за индикаторите в Матрицата на индикаторите е попълнена съвсем **формално**, като за всеки един индикатор е посочен един и същ източник на информация – „НСИ, Община, ИСУН“, което **не отговаря на действителността!**

Междинна оценка на Общински план за развитие на община Лом 2014-2020 г.

В графа „Описание на индикатора“ в Матрицата на индикаторите на места са описани по **2-3 индикатора с една обща мерна единица и една обща целева стойност** (където има такава), което създава объркване.

Въпреки описаните проблеми с индикаторите, оценителят достигна до следните междинни стойности за заложените в ОПР Лом 2014-2020 г. индикатори:

Таблица 6. Матрица на индикаторите за въздействие на Общинския план за развитие на община Лом през периода 2014-2016 г.

Приоритети, специфични цели, мерки	Описание на индикатора	Мярка	Базова стойност	Междинна стойност
Приоритет 1.1. Повишаване конкурентоспособността и иновативността на местната икономика	Брой изпълнени проекти за насърчаване на предприемачеството и инвестициите	Брой	0	7
Специфична цел 1.1.1: Създаване на иновативна среда подкрепяща предприемаческите инициативи в община Лом	Брой местни предприятия, получили финансиране чрез схеми за безвъзмездна помощ за стартиращи предприемачи	Брой	0	5
Мярка 1.1.1.1.: Подкрепа за инициативи, включително на СГО, насочени към обучения, преквалификация, разпространение на добри практики и информация сред предприемачите и работната сила от община Лом	Брой МСП, получили информационно-консултантски услуги	Брой	0	0
Мярка 1.1.1.2.: Подкрепа за инициативи, вкл. на СГО насочени към опазването на околната среда, културното наследство и традициите в населените места от община Лом	Брой новосъздадени добри практики за устойчив туризъм	Брой	0	1
Мярка 1.1.1.3.: Създаване на индустриални зони и/или логистични паркове в община Лом	Брой реализирани проекти за публично-частни партньорства Брой новосъздадени логистични паркове	Брой	0 0	1 1
Приоритет 1.2. Създаване на благоприятни условия за привличане на инвестиции. Развитие на партньорства.	Брой местни фирми, обхванати от новосъздаден(и) кълстер(и)	Брой	0	0

Приоритети, специфични цели, мерки	Описание на индикатора	Мярка	Базова стойност	Междинна стойност
Специфична цел 1.2.1: Подобряване на административните услуги за бизнеса и реализиране на успешни партньорства	Брой реализирани проекти за публично-частни партньорства Брой обучени предприемачи и служители на общинската администрация	Брой	0 0	1 80
Мярка 1.2.1.1.: Създаване на експертен екип към община Лом в подкрепа на местната администрация при реализирането на проекти с инвестиционен характер	Брой на бизнес форумите проведени на територията на община Лом в подкрепа на изграждането на бизнес мрежи и кълъстери	Брой	0	2
Мярка 1.2.1.2.: Реализиране на партньорства с ВУЗ в областта на изследванията на иновативни аквакултури, земеделски продукти, ВЕИ и биомаса	Брой на сключените партньорства между местни предприятия, университети и научно-изследователски институции и лаборатории	Брой	0	0
Мярка 1.2.1.3.: Реализиране на инициативи и партньорства със СГО подкрепящи комуникацията с организации на инвеститори и работодатели	Брой местни предприятия, получили финансиране чрез гаранционни схеми и финансови инструменти за стартиращи предприемачи и съществуващи МСП	Брой	0	1
Приоритет 1.3. Развитие на устойчив висококачествен регионален туризъм.	Брой на новосъздадените места за настаняване в туризма	Брой	3	4
Специфична цел 1.3.1: Оползотворяване на съществуващият потенциал за алтернативни форми на туризъм	Брой новоразработени туристически продукти на територията на общината	Брой	0	1
Мярка 1.3.1.1.: Подкрепа за проекти създаващи условия за включване в туристически маршрути на защитени и културни обекти на територията на община Лом	Брой на разработените и пазарно предлагани регионални туристически пакети	Брой	0	1
Мярка 1.3.1.2.: Подкрепа на инициативи за обновление и добавяне на стойност към природни и културни обекти на територията на община Лом с туристическа значимост	Брой новосъздадени добри практики за устойчив туризъм	Брой	0	1
Мярка 1.3.1.3.: Реализиране на публично-частни партньорства с цел създаване на туристически атракционни и анимации с	Брой реализирани проекти за публично-частни партньорства	Брой	0	0

Междинна оценка на Общински план за развитие на община Лом 2014-2020 г.

Приоритети, специфични цели, мерки	Описание на индикатора	Мярка	Базова стойност	Междинна стойност
висока добавена стойност				
Мярка 1.3.1.4.: Подкрепа на инициативи и проекти водещи до подобряване на достъпа до информация за туристическото предлагане в общината	Брой туристически атракции, създадени или реновирани и експонирани	Брой	0	1
Приоритет 1.4. Развитие на модерно и конкурентноспособно земеделие	Темп на нарастване на оборотите на стопанските субекти в общината (в лв. и %)	%		
Специфична цел 1.4.1: Повишаване на добавената стойност от земеделските и горски продукти	Брой новосъздадени земеделски организации по реда на ЗЗД или ЗЮЛНЦ	Брой	0	0
Мярка 1.4.1.1.: Подкрепа на инициативи и проекти подобряващи средата на пазарно предлагане на земеделски и животински продукти	Брой на фермите, в които се реализира биологично земеделие Брой на новите пазари за зем. продукция	Брой	0	0
Мярка 1.4.1.2.: Подкрепа за проекти оптимизиращи земеползването в нископродуктивни терени, чрез залесяване и други лесоустройствени мероприятия	Брой на реализираните лесоустройствени проекти	Брой	0	1
Мярка 1.4.1.3.: Подкрепа за проекти насочени към развитие на оранжерийно зеленчукопроизводство, трайни насаждения и култури с нови приложения	Брой на фермите в които се реализира биологично земеделие	Брой	0	0
Мярка 1.4.1.4.: Подкрепа за проекти повишаващи модернизацията на земеделските стопанства	Брой на реализирани проекти по мярка 121 на ПРСР	Брой	0	0
Мярка 1.4.1.5.: Подкрепа на инициативи на СГО и земеделски организации насочени към трансфер на технологии и „ноу-хау” в областта на биологичното земеделие	Брой реализирани иновативни проекти създали „полезен модел” или „патент”	Брой	0	0
Приоритет 2.1. Подобряване качеството на образованието и създаване на условия за развитие на младите хора	Брой на учениците със средно образование от община Лом продължили образованието си във ВУЗ	Брой	0	231
Специфична цел 2.1.1: Модернизиране на общинската образователна инфраструктура	Брой на новосъздадените/реновирани образователни заведения	Брой	0	1

Междинна оценка на Общински план за развитие на община Лом 2014-2020 г.

Приоритети, специфични цели, мерки	Описание на индикатора	Мярка	Базова стойност	Междинна стойност
Мярка 2.1.1.1. Реализиране на проекти за ремонт, обновление и енергийна ефективност на училища и детски заведения публична общинска собственост	Брой на училищата и детските заведения с реализиран проект за обновление и мерки за ЕФ.	Брой	0	1
Мярка 2.1.1.2. Реализиране на проекти за оптимизация и модернизация на транспорта на пътуващите ученици	Брой на новите транспортни средства, маршрути и възможности	Брой транспортни средства	6	8
Мярка 2.1.1.3. Подкрепа на инициативи на СГО и бизнеса насочени към професионално обучение в областите – земеделие, биоземеделие, животновъдство и алтернативен туризъм	Брой на обучените	Брой	0	0
Специфична цел 2.1.2: Създаване на условия за пълно включване на децата в образователната система и превенция на ранното напускане	Брой на учениците получили средно образование в училища от община Лом	Брой	0	633
Мярка 2.1.2.1. Реализиране на проекти за разширяване капацитета на учебните заведения към работата с деца от социално уязвими групи	Брой на новосъздадените средни училища	Брой	0	0
Приоритет 2.2. Създаване на възможности за трудова заетост, намаляване на бедността и риска от социална изолация	Брой на реализираните проекти, насочени към трайно безработни лица	Брой	10	12
Специфична цел 2.2.1: Подобряване на условията за заетост и професионална реализация на всички социални групи	Брой изпълнени проекти за предоставяне на социални услуги за лица в риск или уязвими групи	Брой	2	5
Мярка 2.2.1.1. Реализиране на проекти насочени към наемане на младежи на възраст до 29 години и дългосрочно безработни	Брой на реализираните проекти, насочени към смекчаване на младежката безработица до 29г.	Брой	3	9
Мярка 2.2.1.2. Реализиране на инициативи и проекти в подкрепа на полупазарните стопанства за повишаването на самонаемането	Брой на регистрираните трайно безработни лица	Брой	0	0
Специфична цел 2.2.2: Развитие на социалните услуги и социално включване в селата	Брой на реализираните проекти, насочени към заетостта	Брой	6	19

Междинна оценка на Общински план за развитие на община Лом 2014-2020 г.

Приоритети, специфични цели, мерки	Описание на индикатора	Мярка	Базова стойност	Междинна стойност
Мярка 2.2.2.1. Реализиране на проекти за социални грижи в домашна среда – социален личен асистент, домашен помощник.	Брой лица, получили социални услуги по проекти за предоставяне на социални услуги за лица в риск	Брой	70	396
Мярка 2.2.2.2. Реализиране на проекти водещи до разширяване на услугата социален патронаж и обществена трапезария	Брой лица, получили социални услуги по проекти за предоставяне на социални услуги за лица в риск	Брой	0	0
Мярка 2.2.2.3. Реализиране на проекти за създаване на дневни центрове за грижи за възрастни хора и лица с увреждания	Брой лица, получили социални услуги по проекти за предоставяне на социални услуги за лица в риск	Брой	0	0
Мярка 2.2.2.4. Реализиране на проекти за създаване на защитени жилища, центрове за настаняване от семеен тип и резидентен тип социални услуги за временно настаняване	Брой лица в неравностойно социално положение, обхванати от проекти и дейности за социално включване	Брой	22	23
Мярка 2.2.2.5. Разкриване на центрове за обществена подкрепа, центрове за социална рехабилитация и интеграция	Брой лица, получили социални услуги по проекти за предоставяне на социални услуги за лица в риск	Брой	31	50
Мярка 2.2.2.6. Реализиране на проекти за предоставяне на нови социални услуги за уязвими общности предлагащи защитена заетост в социални предприятия	Брой лица в неравностойно социално положение, обхванати от проекти и дейности за социално включване	Брой	0	0
Мярка 2.2.2.7. Реализиране на проекти за социализация на деца, семейства, лица с увреждания и самотни хора в риск чрез предоставяне на интегрирани услуги	Брой лица в неравностойно социално положение, обхванати от проекти и дейности за социално включване	Брой	70	89
Мярка 2.2.2.8. Реализиране на проекти за обновление на общински сграден фонд и реконверсия в социални жилища	Брой на новосъздадените/реновирани социални сгради и заведения	Брой	0	1
Мярка 2.2.2.9. Реализиране на проекти за изграждане на нови социални жилища	Брой новоизградени социални жилища	Брой	0	0
Мярка 2.2.2.10. Реализиране на проекти за обновление, енергийна ефективност и преоборудване на общински социален сграден фонд и	Брой обновени общински сгради към социалния сграден фонд	Брой	0	0

Междинна оценка на Общински план за развитие на община Лом 2014-2020 г.

Приоритети, специфични цели, мерки	Описание на индикатора	Мярка	Базова стойност	Междинна стойност
инфраструктура				
Специфична цел 2.2.3: Подобряване на условията за лична и обществена сигурност	Брой на регистрираните битови престъпления и престъпления към личността	Брой		
Мярка 2.2.3.1. Реализиране на проекти за видеонаблюдение в населените места от община Лом	Брой на инсталираните видеокamери	Брой	0	0
Приоритет 2.3. Повишаване качеството на здравеопазването и подобряване достъпа до обектите на здравната инфраструктура.	Брой на новосъздадените/реновирани здрави заведения	Брой	0	0
Специфична цел 2.3.1. Подобряване на нивото на здравна превенция и достъпа до извънболничната и болничната помощ	Брой на реализираните проекти за закупуване и инсталиране на ново здравно оборудване	Брой	0	0
Мярка 2.3.1.1. Подкрепа за реализиране на проект по ОПРР за доставка на ново болнично оборудване и технологии за ранна диагностика	Брой ново оборудване за ранна диагностика в МБАЛ гр. Лом	Брой	0	1
Мярка 2.3.1.2. Реализиране на проекти за оптимизация, модернизация и преоборудване на ЦСМП към МБАЛ	Брой ново оборудване и линейки за ЦСМП	Брой	0	2
Мярка 2.3.1.3. Реализиране на проекти за създаване на рехабилитационни центрове за възрастни хора	Брой центрове за възрастни хора	Брой	3	3
Мярка 2.3.1.4. Реализиране на проекти за здравен скрийнинг и превенция на здравния риск в образователната система на общината	Брой здравни прегледи на година	Брой	500	1000
Мярка 2.3.1.5. Реализиране на проекти за здравен скрийнинг и превенция на здравния риск в населените места чрез здравни медиатори	Брой здравни медиатори по населени места	Брой	4	2
Приоритет 2.4. Развитие на културата и културните институции. Опазване, популяризиране и развитие на културното наследство.	Брой изградена/реновирани обекти за културни, младежки и спортни дейности	Брой	0	0
Специфична цел 2.4.1. Съхранение на материалното и нематериалното културно наследство на	Брой културни, младежки и спортни събития, организирани по проекти на общината	Брой	0	0

Междинна оценка на Общински план за развитие на община Лом 2014-2020 г.

Приоритети, специфични цели, мерки	Описание на индикатора	Мярка	Базова стойност	Междинна стойност
територията на община Лом				
Мярка 2.4.1.1. Реализиране на проекти за обновление на културната инфраструктура	Брой изградена/реновирани обекти за културни, младежки и спортни дейности	Брой	0	0
Мярка 2.4.1.2. Реализиране на проекти разширяващи и разнообразяващи културно-просветната дейност на територията на общината	Брой на реализираните културно-просветни проекти	Брой	5	10
Приоритет 2.5. Повишаване на административния капацитет и ефективността на публичните услуги за гражданите и бизнеса	Брой на реализираните проекти, подобряващи административното и информационно обслужване	Брой	2	2
Специфична цел 2.5.1. Нарастване на броя на реализираните публични проекти и предоставянето на ефективни публични услуги	Брой на предоставяните публични услуги	Брой	0	0
Мярка 2.5.1.1. Подкрепа за проекти развиващи административния капацитет на общинската администрация	Брой на проектите за обучение и преквалификация на служители от общинска администрация	Брой	2	5
Приоритет 3.1. Изграждане на нова и модернизиране на съществуващата техническа инфраструктура.	Брой на реализираните проекти за реновиране на селищна инфраструктура	Брой	1	1
Специфична цел 3.1.1. Обновление на техническата инфраструктура в населените места	Брой на реализираните проекти за благоустрояване в селищата на общината.	Брой	0	2
Мярка 3.1.1.1.: Обновление и/или изграждане на нови пътища, тротоари, алеи, зелени площи и съпътстваща инфраструктура	Дължина на рехабилитираната общинска пътна мрежа (км.), тротоари, зелени площи и съпътстваща инфраструктура	Пътища (км) Тротоар (кш.м.) Зелени площи (дка)	0 0 0	1,6 19827 41511
Мярка 3.1.1.2.: Обновление и/или изграждане на нова енергийната мрежа и публично осветление в населените места от общината	Брой на новоизградените лампи за обществено осветление в населените места	Брой	0	0

Междинна оценка на Общински план за развитие на община Лом 2014-2020 г.

Приоритети, специфични цели, мерки	Описание на индикатора	Мярка	Базова стойност	Междинна стойност
Мярка 3.1.1.3.: Обновление и/или изграждане на нова водопроводна и канализационна инфраструктура в населените места от общината	Изградена/рехабилитирана ВиК мрежа (км.); Брой на домакинствата с подобрен режим на водоснабдяване; Прогнозно намаляване на загубите на вода по мрежата (%)	Км Бр %	0 0 0	0,815 50 0
Мярка 3.1.1.4.: Обновление и/или изграждане на нови телекомуникационни мрежи	Брой на домакинствата с достъп до високоскоростен интернет	Брой	0	0
Специфична цел 3.1.2. Обновление на общинска пътна инфраструктура извън населените места	Дължина на обновената извънселищна инфраструктура	Метри	0	0
Мярка 3.1.2.1.: Обновление на общински пътища извън населените места	Дължина на рехабилитираната общинска пътна мрежа (км.)	Метри	0	0
Специфична цел 3.1.3. Подобряване на осигуреността с устройствени планове	Брой нови ПУП в производствените зони	Брой	0	1
Мярка 3.1.3.1.: Изработване на нови ПУП в подкрепа на инвестиционното проектиране на територията общината	Брой нови ПУП за инвестиционни проекти	Брой	0	11
Приоритет 3.2. Подобряване качествени характеристики на околната среда. Опазване и възстановяване на природните ресурси.	Брой проекти за опазване на околната среда	Брой	0	3
Специфична цел 3.2.1.: Подобряване на параметрите на околната среда в селищата от общината	Брой проекти за опазване на околната среда в населените места	Брой	0	2
Мярка 3.2.1.1.: Подобряване на сметосъбирането и сметоизвозването в населените места	Брой въведените системи в населените места за разделно събиране на битовите отпадъци; Брой на изградените площадки за сортиране и опаковане на разделно събраните битови отпадъци.	Брой	0	1
Специфична цел 3.2.2.: Подобряване на параметрите на околната среда извън селищата от общината	Брой проекти за опазване на околната среда в извънселищни територии	Брой	0	0

Междинна оценка на Общински план за развитие на община Лом 2014-2020 г.

Приоритети, специфични цели, мерки	Описание на индикатора	Мярка	Базова стойност	Междинна стойност
Мярка 3.2.2.1.: Разработване на проекти насочени към устойчиви екологични практики	Брой на изградените площадки за сортиране и опаковане на разделно събраните битови отпадъци; Брой на изградените пречиствателни станции за отпадни води.	Брой	0	0
Мярка 3.2.2.2.: Разработване на проекти за идентифициране, оценка, закриване и саниране на нерегламентираните сметища в общината	Брой на закритите и рехабилитирани нерегламентирани депа за битови отпадъци	Брой	0	0
Мярка 3.2.2.3.: Реализиране на проекти насочени към подобряване на параметрите на повърхностни и подземни водни тела	Обработваеми земеделски земи с хидромелиорации (дка.); Брой на изградените пречиствателни станции за отпадни води.	Брой	0	0
Приоритет 3.3. Повишаване качеството на селищната среда	Брой реализирани проекти за селищна инфраструктура	Брой	0	2
Специфична цел 3.3.1.: Развитие на инфраструктурата за свободното време и спорт	Брой нови спортни съоръжения	Брой	0	4
Мярка 3.3.1.1. Подкрепа за проекти за изграждане на материално-техническа база на масови спортни игри	Изградени детски площадки (бр.)	Брой	0	6
Мярка 3.3.1.2. Подкрепа за проекти за обновление на религиозни храмове и мемориални паметници с културна и социална значимост	Брой обновени храмове и мемориални паметници	Брой	0	0
Приоритет 4.1. Териториално сътрудничество в устойчиви транспортни системи	Брой проекти по ТГС	Брой	2	6
Специфична цел 4.1.1.: Участие в териториални инициативи подкрепящи развитието на транспортните системи и логистика	Брой на осъществените сътрудничества със съседни общини и области, подобряващи транспортната система	Брой	0	1
Мярка 4.4.1.1. Подкрепа за проекти подобряващи териториалното сътрудничество в транспорта и логистиката	Брой проекти реализирани в подкрепа на транспорта и логистиката	Брой	0	1

Междинна оценка на Общински план за развитие на община Лом 2014-2020 г.

Приоритети, специфични цели, мерки	Описание на индикатора	Мярка	Базова стойност	Междинна стойност
Приоритет 4.2. Териториално сътрудничество в сферата на приоритетни икономически дейности.	Брой на осъществените сътрудничества с други градове, общини, административни области, региони, вкл. от съседни държави за реализацията на дейности от съвместен интерес (проекти/инициативи/прояви).	Брой	0	4
Специфична цел 4.2.1.: Развитие на приоритетните икономически дейности чрез териториално сътрудничество	Брой проекти за териториално сътрудничество	Брой	2	6
Мярка 4.2.1.1. Участие в териториални инициативи подкрепящи развитието на транспорта, земеделието и алтернативния туризъм	Брой териториални инициативи подкрепящи земеделието и туризма	Брой	0	2
Приоритет 4.3. Териториално сътрудничество на институционално ниво /регионални инициативи.	Брой регионални инициативи	Брой	0	6
Специфична цел 4.3.1.: Развитие на институционалното сътрудничество чрез регионални инициативи	Брой проекти за регионални инициативи на институционално ниво	Брой	0	0
Мярка 4.3.1.1. Участие в регионални и трансгранични инициативи и програми подобряващи социалното и икономическо развитие	Брой проекти за регионални инициативи на институционално ниво подобряващи социално-икономическото развитие	Брой	2	3
Мярка 4.3.1.2. Участие в регионални и трансгранични инициативи и програми за подобряване на качеството на живот	Брой проекти за регионални инициативи на институционално ниво подобряващи параметри на качеството на живот в общината	Брой	0	1

Източник: Справка Национален статистически институт, 2017; Справка ВиК, 2017 г., Справка Община Лом, Справка Дирекция „Бюро по труда“, Справка Областна дирекция Земеделие

Индикаторите по отношение на Приоритетна област 1 за икономически растеж показват напредък за почти всички показатели. Индикаторите по отношение на Приоритетна област 2 за социално развитие показват значителни резултати в областта на социалните услуги. Индикаторите по отношение на Приоритетна област 3 за инфраструктурното развитие показват напредък по основните области: улична, пътна, ВиК мрежа и зелена среда. Индикаторите по отношение на Приоритетна област 4 за териториално сътрудничество показват напредък по отношение на изпълнените проекти.

III. ОЦЕНКА НА ЕФЕКТИВНОСТТА И ЕФИКАСНОСТТА НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ РЕСУРСИ

Оценката на ефективността и ефикасността на използваните ресурси се базира на основно на сравнение между използваните финансови ресурси и планираните и изпълнените/стартирани проекти и планирани. Ефективността е необходимо да отговори на въпроса доколко са постигнати целите и приоритетите. Затова е извършен аналитичен преглед на проектите и дейностите, реализирани от Община Лом, други организации и частни предприятия. Те са финансирани със средства от бюджета на общината, централен бюджет, фондове на ЕС, частни инвестиции и други източници. За целите на сравнението са използвани финансовите данни от индикативната таблица за периода 2014-2020 г. Освен финансовото изпълнение на Програмата за реализация е направена и съпоставка на техническото изпълнение от гледна точка на планирани и реализирани проекти в Програмата за реализация.

Изследвани са също управлението, мониторинга и наблюдението на Общинския план за развитие и предприетите мерки за осигуряване на информация, публичност и партньорство на ОПР на община Лом, както и срещнатите проблеми при изпълнението на ОПР, тъй като те също имат отношение към ефективността и ефикасността на използваните ресурси.

1. Финансова ефективност и ефикасност

На таблицата по-долу е представено обобщено сравнение на планираните и изпълнени във финансово съотношение проекти и инициативи.

Таблица 7. Ефективност на приоритетите в изпълнение на ОПР на община Лом за периода 2014-2020 г.

Приоритети	Междинна оценка 2014-2016 г. (в хил. лв.)	Бюджет ОПР (в хил. лв.)	% Изпълнение от ОПР	Прогноза 2020 в %
Приоритетна област 1. Устойчив икономически растеж и иновации	3 469	49 960	7%	16%
Приоритетна област 2. Жизнен стандарт и качество на живот	11 303	30 470	37%	87%
Приоритетна област 3. Техническа инфраструктура и околна среда	5 881	63 765	9%	22%
Приоритетна област 4. Териториално сътрудничество и сближаване	3 416	4 400	78%	181%
Общо ОПР	24 068	148 595	16%	38%

Източник: Собствени изчисления

Планираните средства за реализиране на ОПР Лом 2014-2020 г. възлизат на **148 595 хил. лв.**, което се оказва надценен бюджет в рамките на възможностите за финансиране на проекти и дейности. Договореният бюджет, в т.ч. изпълненият до края на 2016 г., е равен на **24 068 хил лв. или** съотношението на общото изпълнение спрямо планираното е **16%** и се оценява като незадоволително с оглед на преминалите 3/7 от периода на изпълнение и прогнозата за **38%** финансово изпълнение на ОПР до 2020 г. Надценени се оказват най-вече заложените финансови ресурси по Приоритетни области 1 и 3, по които се финансират проекти по оперативните програми за конкурентоспособност, развитие на бизнес в селските райони и техническа инфраструктура. С оглед на данните за финансовото изпълнение може да се направи извод, че финансовите цели, поставени за Приоритетни области 1 и 3 няма да се осъществят. В тази връзка е необходимо да се съсредоточат усилията в проектната дейност с оглед на инфраструктурните и бизнес проекти. Финансовото изпълнение на Приоритетни области 2 и 4 върви по план и с оглед на настоящите данни може да се твърди, че тези приоритетни области ще бъдат изпълнени във финансово отношение.

По всички приоритети е регистриран напредък, който в голяма степен е повлиян от изключителната проектна активност на Община Лом, която е успяла да подготви, договори и изпълни значителен брой проекти (над 30 за 3 години).

На фигурата по-долу е визуализирана информацията за вложения финансов ресурс по приоритети на ОПР до 2016 г. и е направена съпоставка с планираното за периода.

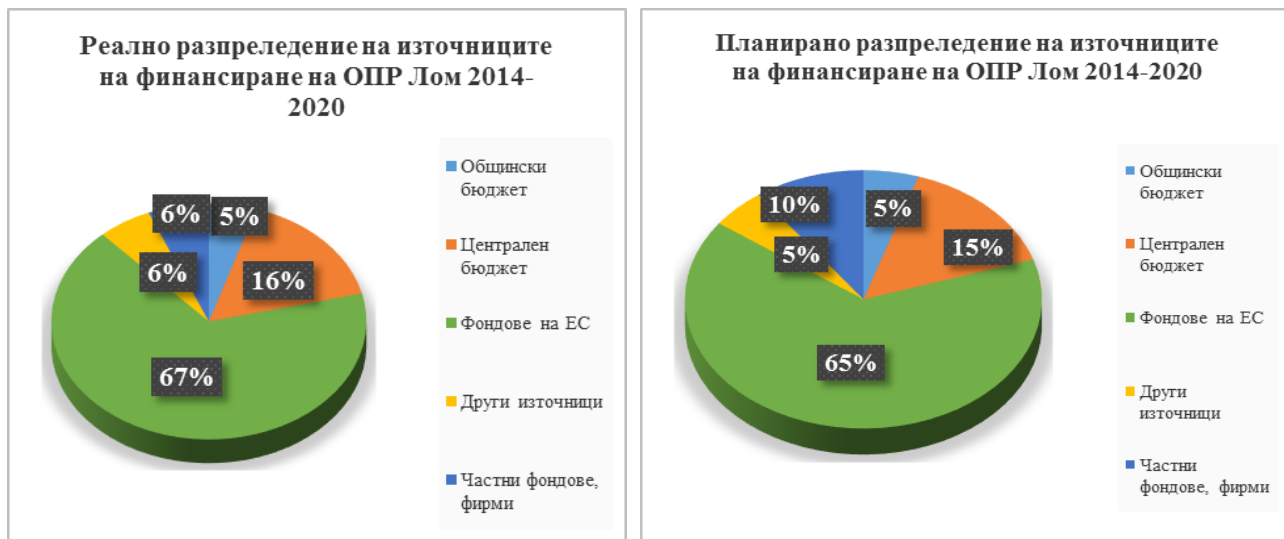

Фигура 1. Финансово изпълнение на приоритети от ОПР 2014-2020 г. до 2016 г.

Графичният материал ни показва, че сравнително не са спазени зададените тежести по приоритети. На първо място по изпълнение е Приоритетна област 2, която заема най-голям дял в изпълнения, но не и в планирания бюджет. На второ място е договореният и изпълнен бюджет по Приоритетна област 3 с оглед на изпълнените инфраструктурни проекти. На трето място е договореният бюджет по Приоритетна област 1 за развитие на икономиката, но доста под очакванията. А договореният и изпълнен бюджет по Приоритетна област 4, който е най-малък като сума, надхвърля три пъти заложените очаквания за него.

Основните източници на финансиране на ОПР 2014-2020 са средствата от Фондовете на Европейския съюз, възлизащи на **16 131 хил. лв.**, следвани от средствата от Централния бюджет, който освен пряко финансиране на дейности на общината, съфинансира и проектите на Европейския съюз, като общата стойност на ресурса от ЦБ възлиза на **3 920 хил лв.** На трето място са средствата от Частните фондове, фирми, които е необходимо да съфинансират спечелените от Европейския съюз проекти – **1 505 хил лв.** На четвърто място са средствата от други източници - **1 334 хил лв.**, а на пето - общинския бюджет – **1 179 хил. лв.**

Графично основните източници на финансиране за периода 2014-2016 г. са представени по-долу.

Фигура 2. Основни източници на финансиране на ОПР 2014-2020 за 2016 г.

От графиката може да се направи извод, че средствата от Фондовете на Европейския съюз са основополагащи за развитието на общината и изпълнението на плана и размерът им е приблизително **67%** от изпълнението при планиран приблизително еднакъв дял - **65%**. В този смисъл прогнозираните средства от ЕС в относителен дял са прогнозирани реалистично. На второ място по изпълнение са средствата от Централния бюджет – **16%**, следвани от Частните фондове и фирми със **6%** от ОПР. Следва ресурса от Другите източници – **6%** и Общинския бюджет - **5%**. **Тук планирането е много точно - всички прогнозираны стойности са относително равни на изпълнените.**

Показателно за периода 2014-2020 г. е, че в него се включват годините 2014-2015, когато се изпълняваха голяма част от Оперативните програми с хоризонт 2013 г., а 2016 г. се характеризира с по-нисък дял на финансиране от ЕС, тъй като новите Оперативни програми реално стартираха по-късно, а основни програми и процедури от ПРСР и ОПДУ дори не са сключили договори за изпълнение на проекти с общини. Това се отразява пряко на по-малкия брой договорени проекти и такива предимно в социалната сфера.

2. Ефективност и ефикасност по отношение на техническото изпълнение на Програмата за реализация на ОПР

По-долу е представена в резюме оценка на изпълнените проекти и дейности и на планираните по приоритетни области в Програмата за реализация. Целта е да се изведат от една страна кои са завършените дейности и от друга към какво следва да се съсредоточи вниманието на заинтересованите страни с оглед постигане на заложената Програма за реализация в ОПР.

По Приоритетна област 1. „Устойчив икономически растеж и иновации“ са изпълнени и договорени проекти за повишаване на конкурентоспособността на предприятията, в т.ч. тези от селскостопанския сектор. Завършен е и проект за реконструкция на кооперативния пазар. В областта на популяризиране на туризма също се извършват дейности с трансгранично значение.

В рамките на Приоритетна област 1 до края на периода е заложено да се изпълнят и следните проекти/дейности над 1 млн. лв., основно касаещи взаимодействие между Общината и частния сектор:

- Проект: Подобряване на материално техническата база и капацитета на общинските културни обекти за съхранение на културното наследство;
- Проект: Организиране на културни инициативи и събори основани на нематериалното културно наследство;
- Публично-частен проект за изграждане на логистичен парк с интермодален транспорт в гр. Лом;
- Съвместен проект с ВУЗ или БАН за изграждане на посетителски и изследователски орнитоложки и/или лимнологски център в защитена зона Рибарници Орсоя с достъп за туристически посещения;
- Изграждане на бизнесинкубатор;
- Проект: Изграждане на рибарско пристанище и рибна борса в землището на гр. Лом;
- Проект: Изграждане, оборудване и организиране на дейността на природнопознавателен посетителски център в защитена зона Цибърско блато в землището на с. Станево;
- Проект: Разработване на схеми, маршрутизиране и изграждане на веломаршрути, екопътеки, заслони и друга прилежаща инфраструктура в местността Орсоя и землището на село Добри дол;
- Проект за реставрация, консервация, социализация и експониране в рамките на градското пространство на антична крепост "Алмус" като паметник на културата с национално значение;
- Проект за консервация, социализация и експониране на къснобронзов некропол при с. Орсоя като паметник на културата;
- Публично-частен проект за изграждане на еко и аквапарк Лом на река Дунав като туристическа дестинация;

- Публично-частен проект за проектиране, изграждане и въвеждане в експлоатация на градски крайдунавски плаж в гр. Лом съобразно изискванията за безопасност и допустимост;
- Публично-частен проект за изграждане на организиран пазар за пресни земеделски стоки, бензиностанция, ТИР паркинг и ресторант в землището на село Замфир на пътя Монтана-Лом;
- Публично-частен проект за изграждане на пчеларска лаборатория и пчеларска борса;
- Публично-частен проект между зеленчукопроизводители и община Лом за изграждане на модерен масив за интензивно зеленчукопроизводство.

С оглед на изпълнените и стартирани проекти и оставащият брой планирани проекти по тази цел, цялостното техническо изпълнение в рамките на първите 3 години от ОПР може да се окачестви като добро.

По Приоритетна област 2 „Жизнен стандарт и качество на живот“ в община Лом са изпълнени значителен брой проекти, които до голяма степен обхващат възможно най-широкия кръг от предлагани социални услуги. Очакват се и значителни резултати по отношение на образователната интеграция и инфраструктура.

Остават за изпълнение по-големи проекти като:

- Проект: Обновление и реконверсия на сграда на ул. Пристанищна в гр. Лом в кризисен център за временно настаняване на уязвими групи и лица в риск;
- Проект: Проектиране, изграждане, оборудване и въвеждане в експлоатация на нови социални жилища в населените места Сталийска махала, Трайково, Замфир, Ковачица;
- Проект: Обновление, оборудване и обзавеждане на психиатрично отделение в МБАЛ "Св. Николай Чудотворец" гр. Лом;
- Проект: Проектиране, изграждане и въвеждане в експлоатация на лятно кино в градска крайречна зона гр. Лом.

С оглед на значителния брой договорени и подготвени проекти техническото изпълнение за тази приоритетна област може да се окачестви като отлично.

По приоритетна област 3 „Техническа инфраструктура и околна среда“ са осъществени няколко дейности като по-значителен като стойност е проектът за обновяване

на градската и зелена среда. Остават за изпълнение значителен брой проекти от Програмата за реализация, като основни и такива с най-голям финансов ресурс са:

- Проект: Проектиране и обновление на пътища, тротоари и съпътстваща инфраструктура в селата;
- Проект: Осигуряване на пожарна и аварийна безопасност в обектите, собственост на община Лом;
- Проект: Цялостна реконструкция на системата на уличното осветление и подмяна с енергийно ефективно в населените места от община Лом;
- Проект: Цялостна газификация на гр. Лом;
- Проект: Обновление на ВиК инфраструктурата в селата;
- Проект за изграждане на претоварна станция за отпадъци в землището на гр. Лом;
- Проект за компостиране на биологични отпадъци и биомаса в село Замфир;
- Проект за външно обновление и вътрешна реставрация на храмовете в населените места Сталийска махала, Ковачица и Станево;
- Проект за изграждане на нов гробищен парк на гр. Лом.

В тази връзка техническото изпълнение може да се окачестви като незадоволително за Приоритетна област 3. Тук следва да се отбележи, че до края на 2016 г. Програма за развитие на селските райони – един от основните източници за финансиране на инфраструктурни проекти - не е договорила проектите по единствения публикуван прием по подмярка 7.2. Също така изпълнението на проектите от ИПГВР се забавя по административни процедури, което в крайна сметка затруднява и довежда до относително ниското изпълнение по приоритетната област.

По приоритетна област 4. „Териториално сътрудничество и сближаване“ са изпълнени голяма част от заложените проектни идеи, като за другата са подадени проекти, които не са одобрени. Следва да се отбележи голямата активност на Община Лом по отношение на трансграничните програми с Румъния и Сърбия. Общината е доверен и дългогодишен партньор на чуждестранни общини като Пантелей, гр. Ниш, Република Сърбия, община Дабулени, Румъния и други. **В тази връзка техническото изпълнение на приоритетната област може да се окачестви като отлично.**

3. Управление, мониторинг и наблюдение на Общинския план за развитие

Мониторингът и наблюдението на изпълнението на ОПР е в правомощията на Кмета на общината чрез Общинска администрация и Общински съвет – Лом, съгласно ЗРР. Орган за наблюдение на Общинския план за развитие на Община Лом е Общинският съвет на Община Лом. В процеса на наблюдение на изпълнението на ОПР, Общинският съвет осигурява участието на заинтересуваните органи, организации, физически и юридически лица при спазване на принципа за партньорство, публичност и прозрачност при изпълнението на Общинския план за развитие.

Документът не е претърпял изменения от приемането му през 2014 г.

По отношението на дейностите по наблюдение на ОПР е изготвен доклад за наблюдение на ОПР, но за период от 3 години, вместо на годишна база, но той отговаря изцяло на структурата и съдържанието, посочени в чл. 91, ал. 8 от ППЗРР, а именно:

Годишният доклад за наблюдението на изпълнението на общинския план за развитие съдържа информация за:

1. общите условия за изпълнение на общинския план за развитие и в частност промените в социално-икономическите условия в общината;
2. постигнатия напредък по изпълнението на целите и приоритетите на общинския план за развитие въз основа на индикаторите за наблюдение;
3. действията, предприети от компетентните органи с цел осигуряване на ефективност и ефикасност при изпълнението на общинския план за развитие, в т. ч.:
  - а) мерките за наблюдение и създадените механизми за събиране, обработване и анализ на данни;
  - б) преглед на проблемите, възникнали в процеса на прилагане на общинския план за развитие през съответната година, както и мерките за преодоляване на тези проблеми;
  - в) мерките за осигуряване на информация и публичност на действията по изпълнение на общинския план за развитие;
  - г) (доп. - ДВ, бр. 50 от 2016 г.) мерките за постигане на необходимото съответствие на общинския план за развитие със секторните политики, планове и програми на територията на общината, включително мерките за ограничаване изменението на климата и за адаптацията към вече настъпилите промени;
  - д) мерките за прилагане принципа на партньорство;
  - е) резултатите от извършени оценки към края на съответната година;

4. (нова - ДВ, бр. 50 от 2016 г.) изпълнението на проекти, допринасящи за постигане на целите и приоритетите на общинските планове за развитие и на областната стратегия за развитие;

5. (предишна т. 4 - ДВ, бр. 50 от 2016 г.) заключения и предложения за подобряване на резултатите от наблюдението.

Следва да се отбележи, че от 2016 г. има изменения в структурата на Годишния доклад, залегнали в ППЗРР и тези промени са взети предвид при изготвянето на обобщения 3-годишен доклад. **Препоръка за общинската администрация е да се изготвя такъв доклад само на годишна база, за да се проследи годишното изпълнение, както е заложено в ППЗРР.**

4. Проблеми, възникнали при прилагане на ОПР 2014-2020

През първите три години от периода на изпълнение на ОПР се наблюдават следните проблеми, които пряко и/или косвено са оказали влияние върху изпълнението на плана:

- Недостатъчните и ограничени финансови ресурси;
- Забавяне в одобрението на оперативните програми за програмния период 2014-2020 и фактът, че единствената одобрена програма до края на 2014 г. е ОП „Развитие на човешките ресурси“, което не позволява на Община Лом да усвоява през 2014 г. финансови ресурси по структурните и кохезионни фондове. В края на месец февруари 2015 г. са одобрени от ЕК ОП „Добро управление“ и ОП „Наука и образование за интелигентен растеж“, а по-късно и ОП „Иновации и конкурентоспособност“, ОП „Региони в растеж“ и ОП „Околна среда“. В тази връзка 2014-а година е нулева от гледна точка на плащания от еврофондовете в повечето държави-членки;

- Невъзможност за своевременно обявяване на процедури за възлагане на обществени поръчки за избор на консултанти и проектантите за изработване на инвестиционни проекти, поради липса на официална информация / Заповед на управляващия орган на съответната програма/ за обхвата на допустимите за финансиране дейности и допустимият брой проекти;

- Промяна на нормативната уредба непосредствено и/или в периода на прием на проекти за кандидатстване;

- Липса на механизъм за набиране на актуална статистическа информация за всички области на социално-икономическия живот на територията на общината. Анализите се извършват на база налична информация за предходната година, предоставена от НСИ;

- Липса на механизъм за набиране на информация за реализираните проекти на стопанските субекти чрез информация, предоставена от съответните регионални структури;
- Малко на брой активно действащи НПО;
- Липса на възможност за финансиране за реконструкция/обновяване на здравни/лечебни заведения;
- Приемане на нормативни актове, задължаващи общините да извършват дейности, без да е предвидено ресурсно обезпечение.

Мерките за преодоляване на възникналите проблеми в процеса на прилагане на ОПР са свързани с привличане на външни експерти под формата на консултанти и експерти.

5. Предприети мерки за осигуряване на информация, публичност и партньорство на ОПР на община Лом

Основен принцип за провеждане на държавната политика за регионално развитие е принципът за партньорство, публичност и прозрачност на всички нива при осъществяване на процесите на планиране, програмиране, финансиране, наблюдение и оценка.

Съгласно Закона за регионално развитие и Правилника за неговото прилагане, кметът на общината и общинският съвет осигуряват информация и публичност на Общинския план за развитие в съответствие със своите компетенции.

Резултатите от прилагане на принципа на информираност и публичност на ОПР на община Лом за периода 2014–2020 г. и на съпътстващите го документи са представени в обобщение.

Общинският план за развитие за периода 2014-2020 г. е разработен на базата на взаимодействие и поддържане на активна комуникация между общинските служители, държавните структури, бизнеса, културните институции, неправителствения сектор, образователните институции и др. Създадените контакти и комуникация, формирани по време на разработването на ОПР и ИПГВР са запазени и всички идеи, вградени в обсъжданията са включени в ОПР.

Основен източник за **информираност на обществото по отношение на изпълнението на Общинския план за развитие, публичност и прозрачност, е официалната уебстраница на Община Лом - <http://oalom.acstre.com/currentNews-622-.html>**, в която се публикуват регулярно документи за публично обсъждане и приетите местни нормативни актове, стратегии и планове. **На нея се публикува и информация за изпълняваните и реализираните проекти, както и за документите, резултат от тяхното**

изпълнение. Редовно се публикуват новини за изпълнение на проектите, а към реализираните такива е приложена снимка на извършените дейности.

В процеса на изпълнение на проектите, в зависимост от изискванията на финансиращата програма, се провеждат задължителни мерки за информация и публичност като пресконференции, разпространение на рекламни материали, поставяне на билбордове, табели, отразяване на събития в местните и регионални медии и други.

Информация по отношение изпълнението на мерките и дейностите залегнали в ОПР, обществеността получава и от публикациите в местните електронни и печатни издания от организирани пресконференции във връзка с подписване на договори за финансиране на проекти на Община Лом. В електронните и печатни медии системно се отразява процеса на реализация на проектите. Информация се публикува и на официалния сайт на Общината. Всеки един от одобрените за финансиране проекти е разработен на базата на предвидените в Общинския план приоритети, което е задължително условие на самите Оперативни програми.

В раздел на уебстраницата на общината за Общинския план за развитие 2014-2020 (<http://oalom.acstre.com/subsection-69-strategii.html>) е необходимо да се публикува и информацията за изпълнението на ОПР, в т.ч. неговите годишни доклади и оценки.

В заключение на горепосоченото може да се даде много добра оценка за дейностите по информация и публичност на ОПР, които Община Лом изпълнява.

Община Лом е участвала в изготвянето на редица партньорски проекти с Агенция за социално подпомагане и сръбски и румънски партньори, като оценката за политиката на партньорство е отлична.

В обобщение, можем да кажем, че принципите на информираност, публичност и партньорство са прилагани успешно на всеки етап от разработването, изпълнението, наблюдението и оценката на Общинския план за развитие.

6. Съответствие на ОПР 2014-2020 със секторни политики, планове и програми на територията на община Лом

За постигане съответствие на ОПР със секторните политики, планове и програми на територията на общината, мерките, които се предприемат, са:

- разглеждане на предложения от заинтересованите страни в постоянните комисии на Общинския съвет и внасяне на предложения за решения от ОбС;
- актуализиране на приетите от Общински съвет – Лом наредби, стратегии, концепции, програми, планове и др. в съответствие с целите и мерките, предвидени в ОПР.

В процеса на разработване на Стратегията за водено от общностите местно развитие се проведеха множество информационни срещи и разговори за идентифициране потребностите на частния сектор, публичния сектор и неправителствените организации на територията на община Лом.

Необходимо е и по отношение на секторните политики да се прилага също механизъм на мониторинг, контрол и отчитане на резултатите от изпълнението им, като тези резултати намират отражение и при годишното отчитане на изпълнението на ОПР за останалия срок от действието му.

Плановата осигуреност е основен фактор за развитие на местна политика. Областите на политика, за чието реализиране отговаря институцията – българска община, в частност Община Лом, са дефинирани в ЗМСМА, чл. 17, т. 1., където законодателят определя правото и реалната възможност на гражданите и избраните от тях органи да решават самостоятелно всички въпроси от местно значение в сферата на:

- Общинското имущество, общинските предприятия, общинските финанси, данъци и такси, общинската администрация;
- Устройството и развитието на територията на общината и на населените места в нея;
- Образованието;
- Здравеопазването;
- Културата;
- Благоустрояването и комуналните дейности;
- Социалните услуги;
- Опазването на околната среда и рационалното използване на природните ресурси;
- Поддържането и опазването на културни, исторически и архитектурни паметници;
- Развитието на спорта, отдиха и туризма;
- Защитата при бедствия.

Изпълнението и приложението на основните области на политиките, които са от компетентността на община Лом е обезпечено с приети и действащи стратегически документи, основните от които са Общинският план за развитие на община Лом за периода 2014–2020 г. и Програмата за управление на общината за периода 2015–2019 г, в чийто обхват са включени всички политики.

7. Резултати от извършени оценки за периода 2014-2016 г.

В периода 2014-2016 г. е извършена предварителна оценка на Общинския план за развитие на Община Лом 2014-2020 г. Документът включва преглед и прогнозна оценка на въздействието на заложените ключови проекти в ОПР на Община Лом за периода 2014-2020 г. върху процесите на социално-икономическо развитие на общината, както и Екологична оценка - оценка на съответствието със стратегията за опазване на околната среда и критериите за ефективност на политиката за опазване на околната среда.

IV. ИЗВОДИ И ПРЕПОРЪКИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА СЪОТВЕТНИЯ ДОКУМЕНТ

Общинският план за развитие на община Лом 2014–2020 г. е основополагащ документ за провеждане на регионална политика на местно ниво. Чрез разработването му е създадена стратегия за развитието на района, която остава актуална и към днешна дата и са обективирани действията на местната изпълнителна власт. Създадени са условия за планирани и целенасочени действия, с които да се подобри жизнения стандарт на живеещите в общината.

Общата оценка е добра, като се забелязват значими положителни промени в социалната сфера и такива с трансграничен ефект, но процентното изпълнение на ОПР от 16% до 2017 г. и прогнозата за 38% до 2020 г. са незадовоолителни.

Като цяло могат да се направят следните изводи за изпълнението на ОПР на община Лом за периода 2014-2016 г.:

- привлечен е значителен външен финансов ресурс, различен от Общинския бюджет в рамките на над 90% от реализираните инвестиции;
- към 31.12.2016 г. са изпълнени/в процес на изпълнение основополагащи за развитието на община Лом проекти;
- значителен дял на финансово изпълнение се дължи предимно на голямата проектна активност на Община Лом при използването на Оперативните програми за двата периода 2007-2013 г. и 2014-2020 г.;
- местните предприятия не са особено активни по отношение подаването и управлението на проекти, финансирани от външни източници.

По-обща въздействие на изпълнените проекти и дейности са следните:

- предлага се разнообразна гама от социални услуги за деца и възрастни хора, като Общината е внедрила холандска иновация в управлението на социалните си услуги;
- благоустроени са публични пространства и зелени пространства;
- постигнат е значителен трансграничен ефект на основни дейности, изпълнени от Община Лом.

Общинската администрация е създавала **много добра организация за изпълнение и отчитане на финансираните проекти, както и на останалите изпълнявани дейности.**

Препоръките за подобряване на резултатите от изпълнението и наблюдението на ОПР на Община Лом са:

- Активно привличане на бизнеса, неправителствения сектор, социалните партньори и ядрата на науката като необходимо условие за реализация на заложените мерки и проекти, и подобряване на резултатите от наблюдението;
- Концентрация на идеи, компетенции, мотивация и финансови средства за генериране на по-ефективни и ефикасни решения за постигане на резултатите;
- Създаване и установяване на ясни и прости правила и делегиране на конкретни отговорности - основа на създаването на работещ механизъм за координация.

Оценителският екип има препоръки за подобряване на мерките, свързани с наблюдението на ОПР и осигуряване на информация, публичност и партньорство относно реализацията на ОПР. По отношение на наблюдението на ОПР следва да се изготвят ежегодни доклади на ОПР, а не обобщени с оглед спазването на нормативната уредба. По отношение на публичността следва тези доклади и всички оценки на ОПР да се публикуват и на уебстраницата на администрацията в раздела, посветен на това. Общината поддържа Интернет страница с изключително подробна информация за изпълнените проекти, която е придружена и със снимков материал на извършените дейности. По този начин е осигурена пълна прозрачност на извършените дейности и е дадена възможност на обществото да се запознае в цялост с изпълняваните дейности.

В ОПР за периода 2014–2020 г. всички дефинирани приоритети и цели са съгласувани с европейските, националните и регионалните стратегически документи, поради което оценителят няма конкретни препоръки относно подобряване на външната съгласуваност на документа.

Основните препоръки по отношение актуализация на плана са да се прецизира Матрицата на индикаторите за наблюдение и оценка на база на SMART-концепцията, а именно индикаторите следва да отговарят на следните условия:

- **Specific – точност** – индикаторите трябва да са конкретни и положителни;
- **Measurable – измеримост** – индикаторите трябва да бъдат насочени към желано бъдещо състояние (в сравнение с базовия индикатор) и да бъдат количествено определени, така че да позволяват измерване. Внимание следва да се обърне на мерните единици;
- **Available/Achievable – постижимост** – трябва да бъде възможно да се получат данни за стойността на всеки индикатор и то във времето, когато са необходими;

- **Relevant/Realistic – реалистичност** – индикаторите трябва да бъдат свързани с целта и също така да бъдат реалистични;
- **Timely – съобразени с времето** – индикаторите трябва да бъдат постигнати в ограничен период от време, което следва да се вземе предвид и да се посочи в матрицата – индикаторите следва да имат **базови, междинни и целеви стойности.**

С оглед на извършената междинна оценка, анализа на тенденциите на статистическите показатели, изграденият капацитет за разработване и управление на проекти, оценителят дава положителна прогноза относно местното развитие на община Лом и прогноза за невисоко финансово изпълнение на ОПР на община Лом за периода 2014–2020 г.